

Takurda-o Burus o wu gene yan-dor Yeso n-me bo-o o-Roma

Rem-se ro n-me à:

M-zante un hi-de ut-ma ne 1:1-17

Hun-ne ye un hono o-dak conog gwu 1:18—3:20

Cow-yo Shir yo un gwu 3:21—4:25

Hoog-m pu-mo n-me un Kiristi 5:1—8:39

Zonge-to Shir mosse un Ya-o-Isra ne 9:1—11:36

She'et-de un ko-yan-dor Yeso 12:1—15:13

M-tige un gas-ur Burus ne de un hi un de un wu 15:14
—16:27

Ur-gas

¹ Me, Burus, wan-guw-m Kiristi* Yeso, genbe ka takurda-o. Shir ak me ko-yan-Tom Yeso remen um ko'otté Ma-to m-Rerem to un wu. ² Ka Ma-to m-Rerem to, to Shir surte o-nu cin n-ga à, to yan-rwor un Ma-to Shir zee un Takurda-o Shir o un ba m-kukop à. ³ Ka Ma-to m-Rerem to, to un Wà un wu to, wu rwuune so un baag-o ko-Gwomo Dawuda à, be-de un mat-o o-wur. ⁴ Amba un koob-de un kukop-mo un wu, Kukt-o Shir kututu na ur-beeb ne unze, Yeso Wà-wu Shir wu remen wu inute ut-marimar. Yeso Kiristi, wu ro Wan-Koyan na. ⁵ Remen yo Yeso nome me à, Shir ya'ag me m-yar un o-cow yo um waragte ko-yan-Tom Yeso, wan-ko'ot un Ma-to un wu. Wu un nom kaane remen hun-ne kap ye un dak-ut-dak, hono o-dak ye sheret un wu, komo ye nome wu o-dorotte. ⁶ No ma, no mosse un hun-ne ye un Shir daagne à ye she'ete kang-o gaan un Yeso Kiristi ne.

* B̄or-o gaan:1 1:1 Wu Shir daagne à.

⁷ Ka takurda-o, o ma no o myet yan-dor-ye ro un bo-o o-Roma à:

Shir waste un no ne. Wu degsu no, no waragte hun-ne ye un wu. Me us-kon Shir Tato na un Yeso Kiristi, Wan-Koyan na wu 'ye no gwugwu-mo ur-hur un yar-mo un wu ne.

Kon-se ur-bongon

⁸ Ur-takan, um bomog Shir re un jin-ur Yeso Kiristi rem no kap, remen hono o-dak hun-ne ro un m-hoge un ma-to un sher-m no. ⁹ Shir, wu me un guw-mo un wu un hur-ur gaan un ko'ot un Ma-to m-Rerem to un Wa un wu Yeso à, wu ro wan-swo-us re, wu hyeneste bo me us-kon koyanda rem no à. ¹⁰ Me us-kon koyanda, Shir 'ye me o-cow um habute be-ur no, urege Shir conog.

¹¹ Me un reeb-o um hyenet no, bo um he no m-gu un yar-mo Shir ya'asu me à, remen no bo'osute un yo no shere à. ¹² Rii-yo um cone m-zee à, um conog um do no jaab-o ut-men un sher-m no, komo um conog no do me jaab-o ut-men be-de un sher-m re. ¹³ Or re ne, um conog no nep um sengute deen um habute be-ur no. Amba me kum o-cow á. Um ro conog um guut no bo sher-m no he m-do m-'wons be-ur Kiristi à. Um ro conog m-gu no, um bo'ose un rem-se Shir, bo um gu'e hun-ne un to ken be-to à.†

¹⁴ Me m-hoge un hur un de nu-se un hun-ne kap ro un hi un de, ya-n-me ut-bo un ya-us-riib ne, ya-us-nap un ya-ba-us-nap ne. ¹⁵ O rwo'e um ro cunte m-ko'otu no Ma-to m-Rerem no yan-bo-o o-Roma.

Beeb-de un ma-ut Yeso

¹⁶ Me un hoge un 'e-mo un rwor un Ma-to m-Rerem á. Me un zee kaane remen to ro na m-kute un beeb-de Shir.

† B̄or-o gaan:13 1:13 Hyen komo: Seng 19:21.

Ka beeb-de de ro un gwu-o un myet ye shere be-de un wu à, Yahuda-ne ur-takan, ka da-de ye ro Yahuda-ne á. ‡ 17 Ka Ma-to m-Rerem to kututu na bo hun-ne he m-warag kashi be-de un Shir à. A cire m-sher be-de Shir, a komuru komo m-sher be-de un Shir. Bo Ma-to Shir zee à, “Net kashi wua kum hoog remen wu shereg be-de un Shir.” §

Hun-ne myet ba'asute

18 Ryaab-se Shir rwunte cas cir-mo n-ton remen yan-men-ut jaas-to un rii-to un ba ur-bon to hun-ne ro m-nom ne à. Ye hokte o-nip un men-ut jaas-to to un ye. 19 Depete ye nep myet rii-yo ro yo Shir à, remen Shir kututu ye yo cas. 20 Cin da-o Shir nome hono o-dak à, rem-se Shir, se a m-hyan un yish á, beeb-de un wu de ba m-ta, un bo wu ro ne à, cas a ro se m-hyan be-de un rii-to Shir nome à a to m-nap. Net rott be-de m-ru á.

21 Ye nepste Shir, amba ye ro wu m-'ya un sek-mo depe á, ye ro wu m-bom á. Remen ye nomog kaane, barag-se un ye warag o-hwaa, hur-de un ye, komo shiishe de rowe o-comb.* 22 Ye ro m-hyan un hi un de un ye ya-us-weer amba ne raag-mo ye rotte. 23 Otte ye ya'as m-seps be-de Shir wu un ba ur-kom à, ye senguru us-toog un rii-to net nome à. Ka rem-se net shabe à, untun sha-mo un net, un sha-mo un yege-no ne, ut-gut ne, un rii-ye ro ut-kurub ne à. Myet ka rem-se ro m-ta. †

24 Remen kaane, Shir yaguru ye, ye nomuru rii-yo hur-de un ye cone à, ye nomuru saw-to m-'e un wur-ut or un ye ne. 25 Ye yaguru Shir wu o-nip, ye bopuru ut-bo. Ye ma'asu m-kwukte un ya'asu m-guw ne be-de un rii-to Shir

‡ Bqr-o gaan:16 1:16 Hyen komo: Mark 8:38. § Bqr-o gaan:17 1:17 Hyen komo: Haba 2:4. * Bqr-o gaan:21 1:21 Hyen komo: Apis 4:17-18. † Bqr-o gaan:23 1:23 Hyen komo: Kara 4:16-18.

nome à, amba ye yage Shir wu nome koyan à, wu a he ur-bongon de un ba m-ta à, amin.

²⁶ Remen kaane, Shir yaguru ye. Ye nomot rii-yo ye cone à yo m-'e. Ne'a-ne ye un ye yaguru rew-mo ut-ge bo a wete à. Ye senguru nom un rii-yo a 'wosse á. Ne'a-ne ro m-rew un or un ye ne ne'a-ne. ²⁷ Campo-ne komo ye yaguru rew-mo ut-ge un ne'a-ne ne bo a wete à. Ye senguru con-to un hi un de un ye, campo-ne ro m-rew un or un ye ne campo-ne. Remen kaane o hante a ye'et ye ur-koob de rekse hond hond un ba'as-de un ye ne à.

²⁸ Bo ye yage nap un Shir à, Shir yaguru ye, ye he'eburu un barag-se o-hwaa, ye sengute nom un rii-yo depe à.

²⁹ Ye shiishe un nom un men-ut jaas-to koyanda.

Ye ro un nome hun-ne rem-us yo-se.

Ye peneg o-suub.

Ye m-nom un rem-se he naas un hur-de un net à.

Ye peneg ur-shoob.

Ye ro un hoom un hun-ne.

Ye peneg ut-ween.

Ye m-raks un hun-ne.

Ye ro un ess un net ur-hur.

Ye ro ut-we.

³⁰ Ye ro un m-ti un jin-to un hun-ne.

Ye yaguru Shir.

Ye jiite yo'og-o un hun-ne.

Ye jiite m-gwon.

Ye peneg us-ses.

Barag-se un ye yo-se se.

Ye ro un koob-de o-dorotte o un ye mate ye à.

³¹ Ye rott ur-hi á.

Ye m-shoos un ma-to ye surte o-nu á.

Ye m-was ko hyan un 'won-de un hun-ne á.

³² Ye nepste jind-o Shir zeeg myet net-wu nome gon ka saw-to à, wu woog m-mar. Amba ye ro senge-mo un nom

un rii-yo ba ur-bon, ka ye r̄o m-n̄om kaane komo à, ye r̄o ye m-do'e jaab-o ut-men un rii-yo ba ur-bon.

B̄or-̄us yoor

Shir r̄o un m-piish ut-ma hond hond

¹ ¿Or re, w̄o un hyan un ba'as-ur or ru ne? Wott be-de m-ru á. W̄o un piishe un hun-ne ut-ma komo w̄o m-n̄om un rii-yo ká hun-ne ye r̄o m-nom à, hi un du w̄o m-ho.*

² Te nepste piish ut-ma to Shir hond hond o be-de un ye r̄o m-n̄om un gon ká rem-se o-saa se à. ³ W̄o un piishe hun-ne ut-ma. W̄o mat-de un net, w̄o wu r̄o m-n̄om un gon ká rem-se wu ken wu r̄o m-n̄om à, ¿W̄o m-hyan o zee Shir a 'ye w̄o ur-koob á? ⁴ ¿K̄o de w̄o un gini un caari-m̄o un yar-m̄o Shir un 'won-de un wu ne, un m̄o un hur-de un wu ne? Nap unze Shir un kute w̄o 'won-de un wu remen o waktunté o muun be-de un wu.

⁵ Amba remen cikt un du un koob-de un waktune-m ru ne be-de Shir, w̄o un egne un hi un du ryaab-se Shir. Un ho-de ryaab-se Shir, wua kute hun-ne kashi un piish ut-ma cas cas. ⁶ Shir “a top k̄o wu ke net-wu hond hond un gon senge-m̄o wu nome à.”† ⁷ Shir a 'ye hun-ne hoog-o un ba m-ta ye mo'e ur-hur un senge-m̄o un nom un rii-yo ur-bon à, ye r̄o un sakt̄o-o un kum m-seps, m-sek ne, un hoog-o ba m-ta ne. ⁸ Un cen o ye ken hun-ne ye r̄o un con-to ur-hi ne, ye yage o-nip à, ye r̄o un nom un rem-se un ba ur-bon, ryaab-se Shir r̄o un hi-de un ye, komo yea su ur-koob deen. ⁹ Sw̄o ur-koob un tuk-m̄o ut-men ne r̄o un 'er-de un k̄o wu ke net-wu wan-n̄om un men-ut jaas-to, ur-takan be-de un Yahuda-ne, ka da-de, ye r̄o Yahuda-ne

* B̄or-̄us yoor:1 2:1 Hyen komo: Mati 7:1; Ruka 6:37. † B̄or-̄us yoor:6 2:6 Hyen komo: B̄ong 62:12; Sw̄o 24:12.

á. ¹⁰ Amba Shir a 'ye k̄o w̄u ke w̄u r̄o m-n̄om un s̄enge-m̄o ur-bon à, m-seps, m-sek ne, un gwugwu-m̄o ur-hur ne. Wua nom yo ka, ur-takan Yahuda-ne, ka da-de, ye r̄o Yahuda-ne á. ¹¹ Remen Shir rott m-koos á. †

¹² Kap ye nome ur-ba'as rii-yo karamsa-o Mosa woonte à, Shir a piishe ye ut-ma ba o-karamsa. Ye nome komo ur-ba'as un neps un karamsa-o Mosa à, n-te un karamsa-o Mosa, Shir he ye piishe ut-ma. ¹³ Shir a hyen hun-ne kashi remen ye hogute o-karamsa á, amba se ye nomog odorotte o un yo karamsa-o zee à. ¹⁴ Ye r̄o Yahuda-ne á, ye rott o-karamsa á, amba da-o ye nome yo karamsa-o zee à, barag-se un hur-de un ye r̄o ye m-kute rii-yo ur-bon un yo un ba ur-bon ne, k̄o de yette karamsa-o Mosa á. ¹⁵ Senge-m̄o un ye kutute ye unze ye r̄o o-karamsa ne gense un hur-de un ye. Da-o ye nome rii-yo un ba ur-bon, hur-de un ye naasuru, amba ye nome rii-yo ur-bon ye r̄o un hoge o-zak. ¹⁶ Remen kaane, b̄o ka Ma-to m-Rerem to me m-rwor zee à, kaane he m-warag un ho-de Shir he piishe un hun-ne ut-ma à, n-me un Yeso Kiristi. Shir a piishe hun-ne ut-ma, myet un barag-se ye nome wukusse à.

Yahuda-ne un karamsa-o Mosa ne

¹⁷ M-moka me un yo ken rii-yo ne yo me wo m-gene à. Wo m-aag un hi un du ko-Yahuda. Wo m-'wons un karamsa-o Mosa. Wo komo m-gwon un she'et un du un Shir ne. ¹⁸ Wo m-zee o nepste yo Shir cone à. Komo wo m-daag un yo r̄o hond hond à remen o nepste o-karamsa. ¹⁹ O nepste jip unze wo he neken po-ne o-ko, wo m-dek untun wo r̄o m-cucas be-de un ye r̄o o-comb à. ²⁰ Wo m-dek wo r̄o wan-yoose un raag-ne, un yakar-ne, remen o nepse karamsa-o Mosa shiishe o r̄o us-nap ne, o-nip ne. ²¹ Wo wan un yoose un ye ken ye, ¿woa yoose hi un du?

† B̄or-̄us yoor:11 2:11 Hyen komo: Kara 10:17.

Wō wū rō m-kō'ot unze hun-ne hiw ur-hyow á. Wō, ¿wō ur-hyow á? ²² Wō wū rō m-zee net nom o-ás á, wō, ¿wō m-nom un rii-yo o-ás á? Wō wū cone m-gir á. Wō, ¿wō m-hiw ur-hyow un pyo-o m-gir? ²³ Wō wū rō m-gwōn un karamsa-o Mosa à. Amba wō m-naas un jin-de Shir be-de un koob-de o-dorotte o o-karamsa. ²⁴ Ma-tō Shir zeeg, “Hun-ne rō un yo'og un jin-de Shir kō kenē remen she'et-de un men-ut jaas-to-ut nō.”§

²⁵ Urege o dorute o-karamsa, kō-ur a gu wō, amba urege wō m-dore yo karamsa-o zee á, kō de a kō wō à, Shir a hyen wō ba ur-kō. ²⁶ Urege ye rō ba ur-kō á, rō m-dore un yo karamsa-o zee à, Shir a dek ye untun ye rō ur-kō ne à. ²⁷ Ye rō ba ur-kō o-wur á, amba ye rō m-dore un yo karamsa-o zee a nom à, yea piishe wō ut-ma. Wō wū rō o-karamsa ne gense à, wū rō ur-kō ne à, amba wō un koob-de o-dorotte un karamsa-o Shir.

²⁸ Remen ko-Yahuda jip ba net-wū, wū rō ko-Yahuda o-wur cot á. Komo kō-de o-nip ba de o-wur de á, kō kups o-ka á. ²⁹ Ko-Yahuda-wū o-nip hur-de un wū rō tete un Shir ne. Kukt-o Shir o rō un m-ja'as un hur-de un net. Shir-ye rō wū m-bōm, yanze net á. Karamsa-o rō m-ja'as un hur-de un net á.*

Bōr-ūs tet

*Koyanda Shir rō un nom
un yo wū zee wua nom à*

¹ ¿Un yan-Yahuda-ne jiishe ye rō Yahuda-ne á? ¿Yan yo net he m-kum urege a koog wū? ² Rii rō kon hun-ne un kō yo ke bu-yo! Ur-takan, be-de un Yahuda-ne Shir bopse Ma-tō un wū.

§ Bōr-ūs yoor:24 2:24 Hyen komo: Isha 52:5 (ut-Girik); Izik 36:22. * Bōr-ūs yoor:29 2:29 Hyen komo: Kara 30:6.

³ Amba ye ken Yahuda-ne ye, ye sher un Ma-to un wu á. Myet un kaane ne, o ru Shir yagute ess un swor o-nu o un wu á. ⁴ Cow-yo un kaane ro kon á! Shir wa-o-nip-wu ko hun-ne myet warag ya-ut-bo, bo ko-Gwomo Dawuda rure Shir un Ma-to Shir à:

“Hun-ne a hyan o ka, ma-ut ru shiig o-nip,

o warag komo o-keeg a piishe ma-ut ru.”*

⁵ Amba, ye ken ye a zee, “Ba'as-ut na nomog ur-bon, remen to rwo'og hun-ne hyenet bo Shir ro kashi à m-moka. ¿Ba'as-de Shir nome us-ryaab un na ne wu 'ye na ur-koob?” Raag-mo a cite kaane. ⁶ Kaane o á ko hiin! Urege Shir ro kashi á ¿re ne wu he m-nom wu piishite hun-ne ut-ma hono o-dak? ⁷ Wu ken wua hoks m-zee, “Urege bo-ut re mosse ur-ba'as ne rwo'og a nept nip-o Shir cas, ka ba'as-de warag komo rii-yo un 'ya un Shir m-seps, ¿remen yan o ne har m-moka Shir hette me piishe ut-ma unze me ko-wa-ur-ba'as wu?” ⁸ Ye ken hun-ne ye weeg na, ye rurute ko wu ke unze a zee, “Do no ut-ba'as remen Shir kumut m-sek ut-moor ne!” Amba Shir kashi-wu, wua piishi ye ut-ma hond hond.

Yatt-wu ro kashi un net be-de Shir á

⁹ ¿Yan to ne a he m-zee? ¿Na Yahuda-ne a un jiish o ka ye ro Yahuda-ne á? Ay! Ko hiin! Un Yahuda-ne un ye ro Yahuda-ne á, myet ragaan ye ro remen beeb-de ur-ba'as ro un gwomo-ut na. ¹⁰ Gense to ro bo Ma-to Shir zee à:

“Kashi un net ro kon á, ko wan-gaan,

¹¹ yatt-wu ro us-nap ne á.

Yatt-wu ro un hoob-o un Shir á.

¹² Hun-ne myet yagute bu-yo Shir, ye waragte hwa.

Yatt-wu ro un nom un kashi un rii á,

* B̄or-us tet:4 3:4 Hyen komo: B̄ong 51:4 (ut-Girik).

k̄o wan-gaan.”†

13 “Nu-̄o un̄ yē ya ̄o r̄o sa o zee saag-̄o r̄o tikshisse à,
Rem-de un̄ yē shiig ut-b̄o zak zak,”‡

“Ma-t̄o un̄ yē sa o zee raab-m̄o un̄ hwo,”§

14 “Nu-se un̄ yē shiig un̄ ma-ut̄ yō-t̄o,
ut-reeb ne.”*

15 “Yē un̄ jime m-h̄o un̄ net á.

16 K̄o kene yē neke se yē sabursute rii,
komo yē r̄u hun-ne tuk-m̄o ut-men.

17 Yē nap b̄o a he m-she'et un̄
gwugwu-m̄o ur-hur ne á.”†

18 “Yē un̄ gyer-̄o un̄ Shir á, k̄o hiin.”‡

19 M-m̄oka a nepste myet yo karamsa-o zee à, a un̄ gen rem na Yahuda-ne yē Shir ya'ase o-karamsa à. Wu un̄ ya'as ̄o b̄o hun-ne a kum keer-de m-ru yē nome rii-yo un̄ ba ur-bon á. Un̄ kaane ̄o Shir he piishe un̄ hun-ne hon o-da ut-ma. 20 Remen yatt-wu Shir he m-hyan kashi ba ur-ba'as un̄ co-̄o un̄ wu á, remen dorotte-̄o un̄ yo karamsa-o zee à. Yo karamsa-o w̄o m-n̄om à yo r̄o kute un̄ hun-ne ba'as-de un̄ yē.§

*C̄ow-yo Shir r̄o un̄ hongse
un̄ hun-ne be-de un̄ wu à*

21 Amba m-m̄oka a kututu na yo ken c̄ow-yo a hette m-warag kashi un̄ hun-ne be-de Shir à. B̄o ma-t̄o Shir kutu na gense un̄ karamsa-o Mosa, un̄ yo yan-rwor un̄ ma-t̄o Shir rwore ne à. C̄ow-yo o-karamsa yo á. 22 Shir sokste

† B̄or-̄us tet:12 3:10-12 Hyen komo: B̄ong 14:1-3; 53:1-3 (ut-Girik); K̄o'o 7:20.

‡ B̄or-̄us tet:13 3:13 Hyen komo: B̄ong 5:9 (ut-Girik). § B̄or-̄us tet:13

3:13 Hyen komo: B̄ong 140:3. * B̄or-̄us tet:14 3:14 Hyen komo: B̄ong 10:7

(ut-Girik). † B̄or-̄us tet:17 3:15-17 Hyen komo: Isha 59:7-8. ‡ B̄or-̄us

tet:18 3:18 Hyen komo: B̄ong 36:1. § B̄or-̄us tet:20 3:20 Hyen komo: B̄ong 143:2; Gara 2:16.

ba'as-to un ko wu ke wu shere un yo Yeso Kiristi nome remen wu à. Shir rott m-koos á.* ²³ Hun-ne myet ba'asute, ye nomog m-pupa un seps-mo Shir ne. ²⁴ Amba myet un kaane ne Shir ya'ag na yar-mo un wu hur-ur gaan. Wu un nom kaane un bu-o Kiristi Yeso, bo wu rure na be-de swor ur-koob un na de ut-ba'as. ²⁵ Shir un ya'as Yeso ur-seke remen ur-ba'as. A muutte hun-ne ba ur-ba'as be-de Shir da-o ye shere unze Yeso sekete hoog-o un wu un bu-yo un wuus un hyó-mo† un wu à. Ka seke-de kutute unze Shir rott m-koos á da-o wu yage ka ye nome ur-ba'as n-ga piishe ut-ma á, ²⁶ remen wu kututé na kashi-wu ro. Un kaane, a nep Shir kashi-wu komo myet wu shere un Yeso à, wua warag kashi un net.

²⁷ Yatt-yo a hette us-ses á! ¿A nom us-ses remen a nomote o-karamsa o-dorotte? Ay! Amba Shir so'oste ba'as-ut na remen a shereg. ²⁸ A nep Shir ro m-hyan un hun-ne untun kashi-ye remen sher-mo un ye cot, yanze remen dorotte-o o-karamsa á. ²⁹ Shir-o un Yahuda-ne ye cot á. ¿Wu ro ka Shir o un hun-ne kap? Eba, wu ro Shir ye un hun-ne kap. ³⁰ Shir gaan ye, wu ro un muut un Yahuda-ne tete be-de un wu remen sher-mo un ye. Wu ro komo m-muut un ye ro Yahuda-ne á tete be-de un wu remen sher-mo un ye.‡ ³¹ ¿A muut o-karamsa hwaa remen a shereg o-nip? Ko hiin, un suge-de un kaane ma, te nepste jip unze karamsa-o ro ur-bon ne.

Bor-us nass

Sher-m Ibrahi

* Bor-us tet:22 3:22 Hyen komo: Gara 2:16. † Bor-us tet:25 3:25 Ka gom-to to ro na muut m-jim remen a bakste unze n-ton o-akwati o swor o-nu o Shir. Yan-Cow be-de un kon-se Shir ro wuus m-hyó n-ton o-gaan cot ko o ke hak-o. ‡ Bor-us tet:30 3:30 Hyen komo: Kara 6:4; Gara 3:20.

¹ ¿Ya a he m-zee ne mosse un Ibrahi ne, ko-yan-ga'e na, un ma-to m-sheer? ² Urege Shir hyanag Ibrahi kashi un net-wu, Ibrahi kumug rii-yo un uk o-cin, amba yanze be-de Shir á. ³ Ma-to Shir zee, "Ibrahi shereg be-de Shir, o rwo'e Shir egt wu kashi un net."*

⁴ Wu ro un nom un senge-mo un hwor-ye a tope wu à, yar-mo á. Kaane ro remen senge-mo un wu mo. ⁵ Amba Shir ro muut un ya-ur-ba'as kashi be-de un wu remen sher-mo un ye, yanze remen senge-mo un ye á. ⁶ Un Ma-to Shir, Dawuda rworog ma-to un kwum-o ro be-de un net-wu ro kashi be-de Shir à, yanze remen senge-mo net nome mo á. Dawuda zeeru:

⁷ "Ya-o-kwum-ye, ye a sokse ba'as-to un ye à, Shir a baks un ba'as-to un ye ne á.

⁸ Wa-o-kwum-wu, wu Yawe a do m-baks un rii-to un ba ur-bon ne, to wu nome á."†

⁹ ¿Yan ka kwum-o, o un Yahuda-ne o, ye a koè à cot? ¿Ko myet un ye ro Yahuda-ne á, ye a koè á? Yo te m-zee à, yo ro, "Ibrahi shereg be-de Shir," o rwo'e a zett "wu kashi un net be-de Shir."‡ ¹⁰ ¿O ke da-o ne a zee Ibrahi kashi un net be-de Shir? ¿Rii-yo a koot wu o ko se da-o a koose wu à? Ma-to o-nip to ro rii-yo a koot wu o. ¹¹ Cin ba a ro koog wu, Shir goste wu kashi un net remen Ibrahi shereg un wu. Ka ko-de ro m-sha, o-napa ne sa o zee sher-mo un wu. Remen kaane, Ibrahi waragte tato-o ya-m-sheer be-de Shir, ye a esse untun kashi un hun-ne à, ko de nomte à a ko ye á.§ ¹² Un kaane, komo Ibrahi waragte tato-o un ye a koè, ye shere be-de Shir à. Ba remen ko-de a ko ye un

* Bør-us nass:3 4:3 Hyen komo: Taka 15:6; Gara 3:6. † Bør-us nass:8 4:7-8 Hyen komo: Bøng 32:1-2. ‡ Bør-us nass:9 4:9 Hyen komo: Taka 15:6.

§ Bør-us nass:11 4:11 Hyen komo: Taka 17:10.

hond un de á. Amba bo Ibrahi nome cin ba a un ko wu à, ye dekuru sha-mo un sher-m Ibrahi mo wu rotte à.

*Swor o-nu o Shir be-de un
hun-ne ye shere à*

¹³ Shir sworog o-nu un Ibrahi ne un baag-o un wu ne unze wua ya'as ye hono o-dak. Ka swooru nu-o Shir un nom o ba remen Ibrahi nomog o-dorotte o o-karamsa á, amba remen sher-mo un wu be-de Shir. Shir hyanag wu kashi un net.* ¹⁴ Urege yan-dore o-karamsa ye a he m'ya un hono o-dak, ai sher-mo un net waktute o ka hwa, komo nu-o Shir swore à o m-zar o.† ¹⁵ Shir ro un nom us-ryaab a pesse karamsa-o un wu. Amba be-de ro ba o-karamsa à, yatt bo a he m-nom a nomot koob-de o-dorotte kane á.

¹⁶ Remen kaane, sher-mo ro 'wun-de ut-ma kap. Shir un ya'as na swor o-nu o un wu m-yar, hur-ur gaan. A gokste o, yanze remen a nomog o-dorotte o o-karamsa á, amba remen sher-m na untun sher-m Ibrahi. Ibrahi wu ro tato na kap.‡ ¹⁷ Ma-to Shir zeeg, “Ibrahi a warag tato-o un hun-ne ye ut-dak deen.”§ Ka swooru nu-o a hyenuste o cas be-de Shir wu Ibrahi shere un wu à. Wu ro un 'ya un margan-ne hoog à, gom-to un wu komo to ro ur-beeb ne de un nom un rii-yo rokne á, a hyen yo.

¹⁸ Ko de nomte sakt-o Ibrahi waragte sa o zee hwa, kap un kaane ne wu reeg co un sakt-o un wu, komo wu sher har wu warguru tato-o un hun-ne ye ut-dak deen. To ka komo kaane Shir ruru wu, unze, “Baag-o ru a nom ut-moor deen.”* ¹⁹ Sher-m Ibrahi mo muun jim á, ko da-o

* Bør-us nass:13 4:13 Hyen komo: Taka 17:4-6; 22:17-18; Gara 3:29.

† Bør-us nass:14 4:14 Hyen komo: Gara 3:18. ‡ Bør-us nass:16 4:16 Hyen

komo: Gara 3:7. § Bør-us nass:17 4:17 Hyen komo: Taka 17:5. * Bør-us nass:18 4:18 Hyen komo: Taka 15:5.

wu woose us-hak o-zungu à [100], wu nepste beeb-de un wu teeste, Saratu, ne'a un wu, komo da-o o-mat aragsutu wu.† ²⁰ Amba be-de un swor o-nu o Shir, Ibrahi wong hur-de un wu be-ut yoor á. Wu dooru m-sher be-de Shir, wu ya'asuru Shir m-seps. ²¹ Ibrahi shereg un hur-de un wu, unze, Shir a hoks m-shoos un swooru nu-o un wu. ²² Remen sher-mo un wu, wu warguru kashi un net be-de Shir. ²³ Bo a gene un Ma-to Shir à, “A zeeru wu kashi un net be-de Shir.” Rem Ibrahi o cot a gente á. ²⁴ Amba a un gen to ka rem na, na ye Shir he m-muut kashi un hun-ne be-de un wu à, na ye shere un wu 'yonse Yeso Wan-Koyan be-de ut-marimar à. ²⁵ Remen ba'as-ut na o rwo'e Shir ya'aste Yeso wu meret a 'yons wu un hoog ne remen a waragté ba ur-ba'as be-de Shir.‡

Bor-us taan

Tètè un Shir ne

¹ Remen kaane, bo a warge kashi remen a shereg be-ur Yeso à, m-moka a kumug gwugwu-mo ur-hur be-de Shir. Mo haane be-ur na remen ka rii-yo Yeso Kiristi Wan-Koyan na nome à. ² Remen a shereg un wu, Kiristi ya'ag na keer-de un kum un yar-mo Shir. A she'et un cow-yo un ka yar-mo komo a nom o-zak un sakt-o un seps-mo Shir. ³ Amba ka o cot á, a o-zak un koob-ur na, remen a nepste koob-ur a do na ur-joose. ⁴ Joose-ur ro m-hante un kashi ur-she'et, kashi ur-she'et komo de ro m-hante o-sakt-o. ⁵ Ka sakt-o komo o'a 'ye na m-'e á ko hiin, remen Shir kutute na was-mo un wu wasse un na ne à deen, un beeb-de un Kukt-o Shir o wu ya'u na à.

⁶ A hoks m-gu hi un na á. Bo da-o Shir esse nome à, Kiristi marag remen ba'as-ut na. ⁷ Ro rem ne wu ken wu

† Bor-us nass:19 4:19 Hyen komo: Taka 17:17.

‡ Bor-us nass:25 4:25 Hyen komo: Isha 53:4-5.

mer remen wu r̄o kashi un net à, amba a taage un wu ken wu, wu he m-mar remen net-wu r̄o un nom un rii-yo ur-bon à. ⁸ Amba Shir kututu na wu waste un na ne, cin da-o a ro ya-ut-ba'as à, Kiristi marag rem na.

⁹ M-moka b̄o a warage kashi un hun-ne be-de Shir remen mar-m Yeso à, Yeso a ruut na be-de un ryaab-se Shir. ¹⁰ Urege cir-mo un n-ga da-o a ro un yage-to Shir à, Shir hongsu na un wu ne, un mar-m Wà un wu. Yagunte m-moka b̄o a r̄o nay-ne ye un wu à, a kum gwu be-de un hoog-m Yeso. ¹¹ Amba arge kaane, komo a o-zak un rii-yo Wan-Koyan Yeso Kiristi nome wu hongsutu na un Shir ne à.

*Ba'as-ur Adamu hantute m-mar,
mar-m Kiristi hantute m-hoog*

¹² B̄o ba'as-ur cowne un hono o-dak remen wan-gaan Adamu à, ka ba'as-de hante m-mar. Mar-m r̄o un hi-de un k̄o wu ke net-wu, remen myet a ba'asute.* ¹³ Ba'as-ur ro kon un hono o-dak rii-yo karamsa-o Mosa woonte, amba a m-oog ur-ba'as be-de karamsa-o rokne á. ¹⁴ Myet un kaane ne, mar-m nomog ut-gwomo to un hun-ne myet cir-mo un da-o Adamu har da-o Mosa. Mar-m r̄o ut-gwomo to un hun-ne kap, un myet un ye jesse ka jin-o Shir b̄o Adamu jesse o à. Un yo ken c̄ow-yo Adamu sha-m Kiristi mo, wu he hante un yar-mo Shir à.

¹⁵ Amba yar-mo Shir ya'e na à r̄o un hon un ba'as-ur Adamu ne. Remen ba'as-de un ka wan-gaan-wu rwo'og hun-ne deen marag. Amba yar-mo Shir nomog deen, un ka wan-gaan-wu, Yeso Kiristi, wu Shir ya'ase m-yar à. Yeso sokste ba'as-to un hun-ne deen. ¹⁶ Komo yar-mo Shir un hon mo r̄o un ba'as-ur Adamu ne. Ka ba'as-ur gaan-de hantute m-sabre, amba yar-mo Shir muutu na ba

* B̄or-̄us taan:12 5:12 Hyen komo: Taka 3:6.

ur-ba'as kō de a nomte ut-ba'as deen à. ¹⁷ Mar-m nomog ut-gwomo to un hun-ne remen ba'as-ur Adamu. Amba a hongse mo un hongse-mo Yeso Kiristi hongse na un Shir ne á. Shir ya'aste na yar-mo un wu. Wu gokste na rem Yeso, a waragte kashi un hun-ne be-de Shir. A nom ut-gwomo m-hoog ne un Yeso Kiristi ne.

¹⁸ Ur-kom, bo ba'as-de un wan-gaan hante o-sabre un hono o-dak kap à, kaane ka rii gaan-yo kashi, yo Kiristi nome à, yo hante gwu remen kowan, bo Shir muute hun-ne kashi un hoog pu-o à. ¹⁹ Bo hun-ne deen warge ya-ut-ba'as remen koob-de o-dorotte o un wan-gaan à, kaane komo hun-ne deen he m-warag kashi remen dorotte-o un wan-gaan.

²⁰ Shir un ya'as Mosa o-karamsa remen ba'as-de rwuunte cas. Amba da-o ba'as-ut do ut-moor à, yar-mo Shir dooru ut-moor deen. ²¹ Wu un nom kaane, remen bo ba'as-ur nome ut-gwomo m-mar à, kaane yar-mo Shir ro ut-gwomo m-moka. Mo he na m-hante un hoog-o ba m-ta remen kashi m-hoog, un bu-o Yeso Kiristi Wan-Koyan na.

Bor-us cind

Kiristi jetemte beeb-de ur-ba'as

¹ ¿Ya a he m-zee ne? ¿A senge nom ur-ba'as remen Shir ma'astu na un sokse ur-ba'as komo wu dootu na m-yar?

² Ay! A mereste ur-ba'as, ¿re he m-nom a sengute nom ur-ba'as? ³⁻⁴ Bo a yo'ose na n-me m-ho à, a marag komo a bish na un Kiristi. A un yo'os na n-me m-ho remen a she'ette she'et-de un hoog pu-o, bo a 'yonse Yeso ut-marimar à, un seps-mo Shir Tato na. Kaane a kume no hoog.*

⁵ Bo a warge gaan un mar-mo un wu à, kaane a he m-warag gaan un wu ne un ine-mo un wu ut-marimar.

* Bor-us cind:3-4 6:3-4 Hyen komo: Koro 2:12.

⁶ Remen a nepste unze wur-ut na, ut-ut a kamag to n-ton o-ce un wu ne, remen a dossté wur-to ur-ba'as. A un nom kaane, untaase a sengé guw-mo ur-ba'as. ⁷ Urege net marag un Kiristi ne, wu possute be-de un beeb-de ur-ba'as.

⁸ B̄o a mare un Yeso Kiristi à, a shereg a she'et un Kiristi ne komo. ⁹ A nepste Shir 'yonste Kiristi ut-marimar, komo wua do m-mar á. Mar-m mo kus ur-beeb ne be-de un wu á. ¹⁰ Ka mar-mo wu mare à, wu un mar so-o gaan cot remen wu jeste beeb-de ur-ba'as. Amba m-moka wu dek hoog-mo un 'ya un Shir m-seps.

¹¹ Un bu-o gaan, hyan no hi un no merse b̄o ba'as-ur a garamse no á, amba hyan no hi un no m-hoog ne be-de Shir n-me un Kiristi Yeso. ¹² Remen kaane, no yage ba'as-de nomot ut-gwomo un wur-ut no to he m-mar á, har no dorute ayewe-to un rii 'yo-yo un con-to o-wur á. ¹³ No yage dok-to un wur-ut no nomot ur-ba'as, har to waktute rem-se men-ut jaas-to á. Amba ya'as no Shir wur-ut no, sa o zee ye a rwunte be-de m-mar ye kumuru hoog à, komo no ya'as wur-ut no myet remen kashi m-senge. ¹⁴ No jar ba'as-de nom ut-gwomo be-ur no á, remen karamsa-o rott ur-beeb be-ur no á, se yar-mo Shir.

Guw-ne be-de Shir remen a nomotu wu kashi m-senge

¹⁵ ¿Re o ka ne? ¿A senge nom ur-ba'as remen a un kus-o o-karamsa á, se yar-mo Shir? Ay! K̄o hiin! ¹⁶ ¿No nap unze no ya'aste hi un no be-de un wu ken, wu no he m-nome o-dorotte untun guw-ne? No guw-ne ye no ro be-de un wu no m-nome o-dorotte à. No guw-ne ye be-de ur-ba'as, de ro m-woot un net be-de m-mar à, k̄o ne be-de o-dorotte o ro m-woot un net be-de un kashi ur-she'et be-de Shir. ¹⁷ Amba ur-bongon be-de Shir, remen n-ga no guw-ne ye ur-ba'as ye, amba m-moka, hur un no ro un nom o-dorotte

o un myet gon yoos-de no kume à. ¹⁸ M-moka Shir uste no be-de guw-mo ur-ba'as, no waragte guw-ne ye Shir be-de un nom un kashi m-senge.

¹⁹ Me un kutu no sha-mo guw-ne remen no nept, remen kende-ur no. N-ga no weste m-ya'as un dok-to un wur-ut no un nom un rii-yo un ergen un yo ba ur-bon ne. M-moka ya'as no wur-ut no myet un guw-mo un kashi m-senge be-de Shir, remen Shir muutu no ba ur-ba'as. ²⁰ Da-o no ro un guw-mo ur-ba'as à, ho-m no ro kon un kashi m-senge á. ²¹ ¿Ya no kume ne un rem-se no nome se warge no se m'e à? Ur-'yons de un ka rem-se mar-mo. ²² Amba m-moka, no possute be-de ur-ba'as, no waragte guw-ne ye Shir. Kwum-o no he m-kum kanè à o ro hoog-mo ba m-kukop, o he no m-rwo no kumut hoog-mo ba m-ta. ²³ 'Yons-de ur-ba'as mar-mo, amba yar-mo Shir hoog-mo ba m-ta mo ro be-ur Kiristi Yeso Wan-Koyan na.

B̄or-us ta'yoor

Untun sha-mo ut-ge

a ro no un Kiristi ne à

¹ Or re ne, bo no nepse yo karamsa-o ro à, noa jiish m-
nap yo um he m-rwor à, karamsa-o ro m-nom ut-gwomo
to un net-wu ro un hoog ne à cot. ² A gute m-sha be-de
un ne'a-wu ut-ge, wu ro un kus-o un karamsa-o campo un
wu, wu ro un hoog ne. Amba urege campo un wu marag,
wu possute un karamsa-o gagu wu be-ur campo un wu
à. ³ Remen kaane, urege wu gaag wu ken campo-wu, ba
campo un wu un mar, a zee wu ko-wa-o-ás. Amba urege
campo un wu mereste, wu ro ur-keer ne be-de o-karamsa
hor-wu geet wu, wu ken wu ge'e wu a eeg wu “Ko-wa-o-
ás” á.

⁴ Kaane no ro or re ne, mar-m Kiristi n-ton o-kan
mo rwo'og no waragte margan-ne be-de o-karamsa. Un

kaane n̄o waragte kang-o gaan, un ka wu Shir 'yonse ne ut-marimar à remen a nomoté Shir senge-mo ur-bon. ⁵ Remen da-o a ro un she'et-de un con-to o-wur, karamsa-o senguru na ut-swow be-de un saw-to un rerem-mo o-wur cone à, a senguru nom un yo he na hante m-mar à. ⁶ Amba m-moka Shir ruutu na o-karamsa, remen a mereste un yo ro gaku na à. M-moka a hoks nome un Shir m-senge un cow-yo un hoog-m pu-mo mo un Kukt-o un wu. Senge-m 'wutum mo a gene o-karamsa n-ga à mo aragsute.

*Karamsa-o Mosa
un beeb-de ur-ba'as ne*

⁷ To, ¿ya a he m-zee ne? ¿Karamsa-o waragte o ka ba'as-de? Ay! Me roa nep yo ba'as-ur ro á, se da-o karamsa-o Shir ruru me à. Karamsa-o ro zeege me, me nom shoob-de un rii-yo un net á. Me roa nep yo shoob-de un rii-yo un net ro á.* ⁸ Amba remen ka karamsa-o Shir o, o hante ba'as-ur kumut o-cow yo un 'yons un gop un de un kap ka yo Shir wene be un de à! A ro zeege karamsa ro kon á, ba'as-ur roa kum ur-beeb á. ⁹ Um ro un hoog ne n-ga, me ro nak yo karamsa-o ro á, amba da-o um nape un o ne à, ba'as-ur inuru un hoog ne, ¹⁰ um maruru. Karamsa-o depe o hante hoog à, o hanturu me m-mar mo wongsu me un Shir ne à.

¹¹ Ba'as-ur kumuru ka keer-de, de raksu me un bu-yo o-karamsa de hooru me.† ¹² Remen kaane, o-karamsa un hi un de un o ba m-kukop o ro, ka karamsa-o kashi-o komo o ro ur-bon ne. ¹³ ¿A zee o ká, ka karamsa-o, o ur-bon o, o hantu me m-mar? Ay, ko hiin! Ba'as-de hantu me to ka. Be-de un ka karamsa-o ur-bon o ba'as-ur hantu me

* B̄or-us ta'yoor:7 7:7 Hyen komo: Rwuu 20:17; Kara 5:21. † B̄or-us ta'yoor:11 7:11 Hyen komo: Taka 3:13.

m-mar, remen a nept 'wun-de ũr-ba'as. Kaane o ka ba'as-ur rwuune cas un kom-de un yo-mo un de ne.

*Gun-de ro be-de un net
remen ba'as-de un wu à*

¹⁴ A nepste unze karamsa-o Shir ya'ase Mosa à, o un rwuun un Kukt-o Shir. Amba me net-wu temb, komo a bak me untun ko-guw-wu ũr-ba'as. ¹⁵ Me nap yo me m-nom á, remen yo hoog-m re cone um nom à, yo yo me m-nom á. Komo yo me cone um nom á, yo me m-nom. ‡ ¹⁶ Urege me m-nom yo me cone m-nom á, um gokste ma-to o-karamsa nip-o. ¹⁷ Me wu un hi un de ro un nom un ka rii-yo á, amba ba'as-de, de ro be un de à. ¹⁸ Um nepste, me m-nom un rii-yo ur-bon á, un barag-us re se un ko-hun. Remen me un zak-o un nom un rii-yo ur-bon, amba me hoks yo m-nom á. ¹⁹ Me o-saktø ne um nomot rii-yo ur-bon, amba me m-nom un men-ut jaas-to, to me cone um nom á. ²⁰ Urege um nomog yo me cone m-nom á, waragte o ka me wu ro yo m-nom un hi un de á, ka ba'as-de de ro ur-she'et be un de à, de de ro yo m-nom.

²¹ Um hyanuru yo waragte me ur-wet me cune m-nom un rii-yo ur-bon, amba um hyanuru yo me hoks m-nom à men-ut jaas-to to temb. ²² N-me un duw-de un hur un de me m-hyan un bon-de un karamsa-o Shir. ²³ Amba un wur-o re me m-hyan un yo ken rii-yo ro ut-mur un hur un de. Yo garamsute me, yo muutu me ko-guw-wu ũr-ba'as. ²⁴ Um tuk! Um waragte rii-yo ur-'won! ¿Wa he me m-gu un ka wur-o he me rwo m-mar à? ²⁵ Um bomog Shir wu gu me à un beeb-ur Yeso Kiristi Wan-Koyan na!

Amba m-moka ka um ro, n-me barag-us re um conog m-nome karamsa-o Shir o-dorotte, amba wur-o ma-hun rwo'og me guw-mo ur-ba'as.

‡ Bør-us ta'yoor:15 7:15 Hyen komo: Gara 5:17.

B̄or-us eer

Ur-she'et un beeb-de un Kukt-o Shir

¹ Remen kaane m-moka, piish ut-ma to m-mar to kus á, be-de un ye ro un gam-o ur-hi un Kiristi Yeso ne à.

² Remen be-ur Kiristi Yeso, karamsa-o o-Kukt ka o ro un 'ya un hoog à, o rwo'og me* m-posse be-de un beeb-de ur-ba'as m-mar ne. ³ Yo karamsa-o wo hokse m-nom á remen kende-de un wur-o ma-hun, yo yo Shir nome. Shir tomonte Wà un wu wan-gaan cot un sha-mo un wur-ut na to ur-ba'as remen wu waragte rii-yo ur-seke rem ur-ba'as, Yeso doste komo beeb-de ur-ba'as un wur-ut na. ⁴ Shir un nom kaane, remen myet kashi un rii-yo karamsa-o zee a nom à, Shir shoosté yo un na, ye ro ur-she'et un beeb-de un Kukt-o Shir à, yanze un barag-se ma-hun á.

⁵ Ye ro ur-she'et bo barag-se un ye se ma-hun zee ye à, hur-de un ye shiishe un yo barag-se un ye se ma-hun cone à. Amba ye ro ur-she'et bo Kukt-o Shir zee ye à, hur-de un ye shiig un yo Kukt-o Shir cone à. ⁶ Muut ur-hi un barag-se ma-hun ro un hante m-mar, amba muut ur-hi un rem-se Kukt-o Shir ro un hante un hoog, un gwugwu-mo ur-hur ne. ⁷ Myet wu muute hi-de un wu un barag-se ma-hun ne à, wu waragte wa-ut-yage to Shir o ká. Remen wu nome karamsa-o Shir o-dorotte á, komo wua hoks á. ⁸ Ye ro m-nom o-dorotte un yo barag-se ma-hun ye zee à, Shir a hoge rerem-mo un gon ka hun-ne ye á.

⁹ Myet un kaane ne, ba'as-de ma-hun de gamsu no á. Amba Kukt-o Shir o gamsu no, urege Kukt-o Shir ro ur-she'et n-me hur un no. Myet wu rotte Kukt-o Kiristi á, Kiristi nap wu á. ¹⁰ Urege Kiristi ro ur-she'et be-ur no, ko de wur-ut no ro un cow-yo m-mar remen ur-ba'as à, Kukt-o Shir a 'ye no hoog remen Shir gokste no kashi un

* B̄or-us eer:2 8:2 To ken takurda-to un ut-Girik zee wo.

hun-ne. ¹¹ Kukt-o Shir, o 'yonse Yeso ut-marimar, ro un hur-ur no. Wu wu 'yonse Kiristi ut-marimar à, wua 'ye no hoog un wur-ut no to m-mar un bu-yo un Kukt-o un wu o ro un wur-ut no à.†

¹² Remen kaane, or re ne, a us-nu ne a sew, a dore yo barag-se ma-hun na cone a nom á. ¹³ Urege un she'et-ur no, yo barag-se ma-hun zee no no nom à, yo no m-nom, noa mer. Amba urege no un she'et-de o-dorotte o un yo Kukt-o Shir zee à, no yage komo nom ur-ba'as, noa nom hoog. ¹⁴ Ye Kukt-o Shir ro un teke co à, yakar-ye Shir ye. ¹⁵ Kukt-o Shir o a ya'u no à, o un guw-ne o á, remen kaane no she'et o-gyer ne á. Amba ka Kukt-o o he na m-rwo a waragte yakar-ye Shir, un beeb-de un ka Kukt-o a hette aag un Shir a zee, “Abba!‡ Tato na.”§ ¹⁶ Kukt-o Shir un o ma na kukt-o ne ro na m-rure cas unze na yakar-ye Shir ye. ¹⁷ Bo a ro yakar-ye Shir à, a waragte ya-ur-gwuug o ka. Yan-re un gwuug-de un kwum-o Shir, un nay-ne ne ye un re ur-gwuug mosse un Kiristi ne. A su'e ur-koob un Kiristi ne, a sekemsu na mosse un wu ne.*

Shir a 'ye yakar-ye un wu m-seps

¹⁸ Um nepste o-nip, a hongse seps-mo Shir he na m-'ya kane n-co un koob-de a m-swø ne m-moka á. ¹⁹ Myet yo Shir nome à, ro un o-dish ne o m-hyan un da-o Shir he m-rwunte un ye ro yakar-ye un wu à. ²⁰ Yo Shir nome à, yo hyanag ra-o ut-men, yanze un con-mo un yo á, amba remen kaane Shir cone, a nom yo o-saktø ne.† ²¹ Yo Shir nome à un hi un de un yo a posse un guw-mo ur-wum,

† B̄or-̄us eer:11 8:11 Hyen komo: 1Kor 3:16. ‡ B̄or-̄us eer:15 8:15 ut-Arameki: Abba. § B̄or-̄us eer:15 8:15 Hyen komo: Mark 14:36; Gara 4:6. * B̄or-̄us eer:17 8:15-17 Hyen komo: Gara 4:5-7. † B̄or-̄us eer:20 8:20 Hyen komo: Taka 3:17-19.

yoa kum ur-keer de m-posse m-seps ne mo a he m-'ya un yakar-ye Shir à.

²² A nepste har caane yo Shir hwoone à ro us-'yong sa o zee ne'a-wu ro un ma-to o-mat à. ²³ Ba yo Shir hwoone à ro us-'yong un hon-de un yo á, har un na ne. Na ye gokse Kukt-o Shir o a takne na m-ya'a a us-'yong un hoog-m na, a ur-'er ur-gop ne deen remen Shir muutu na yakar-ye un wu hond hond komo wu rur wur-ut na, wu 'ye na komo keer-de m-posse. † ²⁴ Remen ka sakt-o o a kumte gwu na. Amba a hyense yo a o-sakt-o un yo à, ai, sakt-o o kuse á. ¿Wan wu ne ro sakt-o un yo wu kumse à? ²⁵ Amba a ro un sakt-o un rii-yo a kume á, a m-'er un yo un jaab-o ut-men.

²⁶ Un kaane Kukt-o Shir ro na m-gu un koob-de un beeb-ur na. A nap bo depe a kon á, Kukt-o Shir ro us-kon be-de Shir rem na us-'yong ne se ba un hoks m-rwunte ut-gom.

²⁷ Shir komo, wu nape hur-de un net à, nepste barag-se o-Kukt, remen Kukt-o ro m-kon remen yakar-ye Shir un bu-yo Shir cone à.

A aragte ye re na ur-gun

²⁸ A nepste un hon un rii kap Shir ro un nom un rii-yo ur-bon, remen ye wasse un wu ne à. Wu a nom komo kaane un bu-yo un zonge-to un wu. ²⁹ Remen ye Shir ekse à, ye wu m-hus ye waragte untun Wà un wu, remen Wà un wu waragte mat-de co wu o-hur be-de un hen-ne ye ut-moor. ³⁰ Remen ye Shir daage à, ye wu aage. Ye wu aage à, ye wu ro m-muut yan-ba-ur-ba'as be-de un wu. Ye kume she'et-de un ba ur-ba'as be-de un wu à, ye ye komo wu sepe.

Was-mo Shir n-me un Yeso Kiristi

³¹ Un gwot-o un ka ma-to, ¿ya a he m-zee ne? ¿Urege Shir ro na m-tose wa he nom ur-hwu'us un na ne? ³² Shir wen na Wà un wu à, amba wu ya'astu wu rem na kap.

† Bor-us eer:23 8:23 Hyen komo: 2Kor 5:2-4.

¿Wūa hoks na ya'as un̄ koyan kom-ut̄ yoor á? ³³ ¿Wa he m-heet us-cetente se un̄ ye Shir daage à? Kō net! Shir un̄ hi un̄ de un̄ wū muute ye yan-ba-ur-ba'as be-de un̄ wū. ³⁴ ¿Wa bo'ose na m-kaps? Kō net! Yeso Kiristi marag, kō a zee, Shir 'yonste wū ut-marimar, m-mōka wū rō tara ur-re de Shir. Wū rō us-kōn be-de Shir rem na. ³⁵ ¿Ya he na m-wongse un̄ was-m Kiristi ne? ¿Range-o? ¿Kō swō ur-koob, kō mer, kō koob-de un̄ rii, kō o-ra, kō m-mar? Kō rii! ³⁶ Bo Ma-to Shir zee à,
 “Rem ru te m-swō ur-koob de m-mar koyanda.

A na m-nak untun̄ ca-yo a heete be-de un̄ pan à.”§
³⁷ Un̄ ka rem-se a argute hun-ne zee na, a reeg ur-hō cot remen was-mō Kiristi wasse na à. ³⁸⁻³⁹ Um nepste kō hiin sea woongsu na un̄ was-mō Shir rō na m-was un̄ Kiristi Yeso Wan-Koyan na á:

kō m-mar,
 kō hoog,
 kō yan-tōm-ye Shir,
 kō ko-Gwomo-wū un̄ ya-ut-kot,
 kō m-mōka,
 kō da-o roone à,
 kō yan-gō un̄ gwomo-to,
 kō m-pipir,
 kō ur-duw,
 kō yo ken rii-yo un̄ hōn,
 myet se bo'os se wongse na un̄ was-mō Shir ne á.

Bor-us jero

Shir dak hun-ne ye o-Isra

¹ Un̄ essente un̄ de wū ma Kiristi, yage um̄ rurutu nō yo ken rii-yo, komo Kiristi Yeso wū rō me m-su'e, unze ka

§ Bor-us eer:36 8:36 Hyen komo: Bōng 44:22.

ma-to nip-o. Komo hur un de un Kukt-o Shir ne nepste kaane o. ² Hur un de ro m-naase, un tuk-mo ut-men ne deen, ba ur-me'et. ³ Me m-hyan remen or re ne yan-baago re Isra-ne yan-campo-ne un yan-ne'a-ne ne, man hoks m-ess Shir wu wongsu me be-ur Kiristi, wu huu me nu-o yo-o urege o he m-rwo ye kumut gwu. ⁴ Ye Isra-ne, ye Shir muute yakar-ye un wu a, wu kutute ye seps-mo un wu. Wu sworog us-nu un ye ne. Wu ya'asuru ye karamsa-o Mosa. Wu kutu ye bu-yo ye hette wu m-kwukt mo, o-nip a. Wu dooru ye sure us-nu.* ⁵ Ibrahi, Ishaku, un Yakubu ne ro mong-ne un ye ne ya-n-ga-ye, Kiristi un ce un wu ko-Isra-wu un mat-de un ko-hun. Komo, wu Shir wu. Wu ro gwomo-to un koyan a, komo wu wooste a 'ye wu ur-bongon har da-o ba m-ta, amin!

⁶ Yanze swor o-nu o Shir un warag hwaá, remen myet o un hun-ne ye o-Isra ye ro hun-ne ye Shir á. ⁷ Komo yanze myet yan-baag-o Ibrahi ye ro yakar-ye Shir á. Remen kaane, Shir zeeg Ibrahi, “Be-ur Ishaku† o o he m-kum un ka yakar-ye um surute wo nu a.”‡ ⁸ Yakar-ye a mate o-wur a, ye ro yakar-ye Shir á, amba ye a m-kum un bu-yo un swor o-nu a, ye ro yakar-ye Shir ye o-nip. ⁹ Baks no yo Shir zee a, da-o wu sure Ibrahi o-nu a, “Da-o wo'e, man muusune, Saratu komo a met wan-campo.”§

¹⁰ Mo ken sha-mo ro kon komo. Yakar Rebeka tato-o gaan ye ro, wu ro tato na Ishaku. ¹¹⁻¹² Amba rii-yo a met ka pese-ne ye, Shir russute Rebeka unze, “Sek-wu a nome wa m-guw.”* Kaane to nome rii-yo ye nomot rii-yo ur-bon ko yo un ba ur-bon. Shir un zee kaane a nept wu ro un daag

* Bqr-us jero:4 9:4 Hyen komo: Rwuu 4:22. † Bqr-us jero:7 9:7 Ibrahi roog un ye ken yakar-ye amba Ishaku wu wa-wu Shir surte o-nu wu 'ye Ibrahi a.

‡ Bqr-us jero:7 9:7 Hyen komo: Taka 21:12. § Bqr-us jero:9 9:9 Hyen komo: Taka 18:10,14. * Bqr-us jero:11-12 9:11-12 Hyen komo: Taka 25:23.

un net bo wu cone à yanze remen senge-mo un net á. ¹³ Bo Ma-to Shir zee à, “Um conog Yakubu, um ginumte Iso.”†

¹⁴ ¿Ya a he m-zee ne? ¿A zee o Shir ro m-koos ne? Ay! Ko hiin! ¹⁵ Remen Shir zeeg Mosa,

“Wu um cone um hyen 'won-de un wu à,

man kutu wu ur-'won,

Wu um cone um nome wu ur-ho à,

man nome wu ur-ho.”‡

¹⁶ Yanze remen con-mo un net ko senge-mo un wu á, amba un 'won-de Shir cot. ¹⁷ Ma-to Shir zeeg ko-Gwomo-wu o-Masar, “Me un sagbu wo ut-gwomo remen um kututé hunne beeb un de be un du, komo a ko'ote jin un de ko kene un hono o-dak.”§ ¹⁸ Un kaane Shir ro un hoge ur-'won de un wu wu cone à, wu ro un rwo ur-cikt un hur-de un wu cone nom ur-cikt à.

Ryaab-se Shir un 'won-de un wu ne

¹⁹ Wu ken wua hoks me m-zee, “Urege kaane o, ¿remen yan o Shir hette hyan un ba'as-ur na? ¿Wa he m-wen un yo Shir cone à?” ²⁰ ¿Amba wo ro wa ne mat-de un net har ma-to sunutu wo un Shir ne? Rii-yo a nome à, yo wet m-zee wu nome yo à, “¿Ya o nomte me kaane?”* ²¹ Wu ro un ma-to ut-tur à wua hoks m-nom ut-ba bo wu cone à. Wua hoks m-nom un ba-ut gaan wu nom to ken tur-to remen ho-de o-biki, komo wu nom to ken tur-to remen duus ut-gwo.

²² Kaane gwomo-to Shir ro, wua cun wu ruunte ryaab-se un wu, un beeb-de un wu ne cas. Amba wu ro ur-joose, komo wu 'mo ur-hur be-de un ye depe wu nom us-ryaab un ye ne à. Ye Shir ro ur-'er wu saburse à. ²³ Kaane wu

† Bor-us jero:13 9:13 Hyen komo: Mara 1:2-3. ‡ Bor-us jero:15 9:15 Hyen komo: Rwuu 33:19. § Bor-us jero:17 9:17 Hyen komo: Rwuu 9:16 (ut-Girik).

* Bor-us jero:20 9:20 Hyen komo: Isha 29:16; 45:9.

cōne komo wu rwuunte seps-mo un wu be-de un ye wu hōge 'won-de un ye à, ye wu esse cin ur-takan remen ye kumut seps-mo un wu à. ²⁴ Na ye Shir aage à, yanze be-de un Yahuda-ne cot á, amba myet un ye ro Yahuda-ne á.

²⁵ Bō a rwore un takurda-o Hoseya à unze:

“Ye ro hun-ne re á, man zee ye ‘Hun-ne re.’

Komo baag-o um ro ginumte n-ga à,

man zee o ‘Baag-o me m-con à.’”†

²⁶ Komo,

“Un ka be-de a zee ye: ‘No hun-ne re ye á,’

un ka be-de a he ye m-zee,

‘Yakar-ye Shir wu un hoog.’”‡

²⁷ Ishaya rworog ma-ut Isra un caari-o o-cor, wu zee,

“Isra-ne ro ut-moor ne

sa o zee hyereg-mo un riib-o m-sa,

amba un be-de un ye kusse à,

hun-ne hiin cot a he m-gu.

²⁸ Yawe a piishe hono o-dak ut-ma,

kap ba un naas o-da.”§

²⁹ Bō Ishaya ko-wan-Rwor un Ma-to Shir n-ga zee à:

“A ro zeege Yawe wu jiishe ur-beeb à

yaksutu na ye ken ye n-me un baag-o na á,

A roa wishe na untun bo-o o-Sodom,

a roa sabarse na untun bo-o o-Gomora.”*

Isra-ne sher be-de Shir á

³⁰ To, ¿re o ka un ya? Ka ye ro Yahuda-ne á, ye ro m-senge ye kumut ur-keer de un warag kashi hun-ne be-de Shir á, amba m-moka ye kumug, ka keer-de ye kume komo à, gon de a m-kum be-de m-sher à de de. ³¹ Amba Isra-ne

† Bor-us jero:25 9:25 Hyen komo: Hose 2:23. ‡ Bor-us jero:26 9:26 Hyen

komo: Hose 1:10. § Bor-us jero:28 9:27-28 Hyen komo: Isha 10:22-23

(ut-Girik). * Bor-us jero:29 9:29 Hyen komo: Isha 1:9 (ut-Girik).

ye ro conge, ye warag kashi un bu-yo o-karamsa à, ye kum de á. ³² ¿Ya rwo'e kaane? Yo ro remen un bu-yo m-sher yo ye kume á, se senge-mo un hi un de un ye. Ye puksuru un “ka ta'ar-de ro m-'rwo ur-pukse à.” ³³ Bo ro gense un Ma-to Shir à unze:

“Gwot um rwo'og ta'ar-de ur-pukse
n-me o-Urusharima.†
Dea kaps hun-ne deen.

Amba myet wu shere un wu à, wua nom m-'e á.”‡

Bor-us op

¹ Or re ne, yo hur un de jiishe m-con à, un kon-us re ne be-de Shir yo ro, Isra-ne ye kum gwu. ² Um nepste ye ya'aste hi un de un ye deen remen guw-mo Shir. Amba mo ka guw-mo un ye mo ba un bu-yo un nap-o nip-o á. ³ Remen ye nap bu-yo Shir rotte un muut un hun-ne kashi be-de un wu á, o rwo'e ye dorute barag-se un hi un de un ye. Ye senguru m-dore un bu-yo o-karamsa. ⁴ Kiristi, wu ro kom-de o-karamsa, remen a waragté kashi be-de Shir, se a shereg be-de un wu.

Gwu remen hun-ne o myet

⁵ Mosa zee unze net a hoks m-warag kashi be-de Shir n-me un dorotte o-karamsa. Wu un nom kaane da-o wu gene à, “Urege o conog o nom m-hoog, se o nomog kap yo karamsa-o zee à.”* ⁶ Amba yo Ma-to Shir zee à yo ka, un bu-yo m-sher net he m-warag kashi. “Wo zee un hur un du á, ¿Wa he m-da n-Ton?” (Remen wu kyerguntuté Kiristi) ⁷ ko ne o zee, “¿Wa he m-cow un kus-o o-dak?”

† Bor-us jero:33 9:33 ut-Girik: o-Sihiyona. ‡ Bor-us jero:33 9:33 Hyen komo: Isha 8:14; Isha 28:16 (ut-Girik). * Bor-us op:5 10:5 Hyen komo: Rewi 18:5.

(Wu 'yonsunte Kiristi ut-marimar). ⁸ Yo Ma-to Shir zee à, yo ka:

“Ma-to Shir ro yow yow un wo ne,

to ro un nu ru, un hur un du ne.”†

Ka ma-to ro tom-o m-sher o te m-ko'ot à. ⁹ Urege o rworog un nu-o ru unze Yeso wu ro Wan-Koyan, o shereg komo un hur un du unze Shir 'yonste wu ut-marimar, wo a kum gwu. ¹⁰ Nip-o ka ma-to remen n-te ur-hur net ro m-sher wu waragte ba ur-ba'as be-de Shir, komo o-nu net ro m-cep unze Yeso wu ro Wan-Koyan wu kumut gwu. ¹¹ Bo Ma-to Shir zee à, “Myet wu shere un wu à, wua nom m'e á.”‡ ¹² Shir rott m-koos á. Wu ro m-hyan ko-Yahuda un wu ro ko-Yahuda á, gaan-to. Wu ro Wan-Koyan be-de un hun-ne myet. Shir ro m-'ya o-kwum deen un myet ye ha be-de un wu à. ¹³ Me un zee kaane remen, “Myet wu aage un jin-ur Yawe à, wua kum gwu.”§

¹⁴ ¿Amba re ye he m-aag un wu ye shere be-de un wu á? ¿Re ye he m-sher un wu ye hoge ma-to un wu á? ¿Re ye he m-hoge urege a kum wu he ye m-ko'ote á? ¹⁵ ¿Re yan-ko'ot un Ma-to Shir he m-ko'ot a tom ye á? Bo to ro gense un Ma-to Shir à unze, “Woon-mo un yan-ko'ot un Ma-to m-Rerem rii-yo ur-bon yo deen.”*

¹⁶ Amba yanze myet hun-ne ye o-Isra gokse ka Ma-to m-Rerem to á. Bo Ishaya zee à, “Yawe, ¿wa gokse ma-ut na?”† ¹⁷ Remen kaane, sher-m ro m-haan be un na un bu-yo un hoge un Ma-to Shir, komo a m-hoge un Ma-to Shir un bu-yo un yan-ko'ot un ma-ut Kiristi. ¹⁸ Amba me o-cot

† Bor-us op:8 10:6-8 Hyen komo: Kara 30:12-14. ‡ Bor-us op:11 10:11 Hyen komo: Isha 28:16 (ut-Girik). § Bor-us op:13 10:13 Hyen komo: Jowe 2:32. * Bor-us op:15 10:15 Hyen komo: Isha 52:7. † Bor-us op:16 10:16 Hyen komo: Isha 53:1 (ut-Girik).

ne, “¿Nip-o ye hoge á?” Ye hogusute. Bo to ro gense un Ma-to Shir à:

“A hogusute cor-se un ye hono o-dak,

Ma-to un ye woose komo kom-de o-dak.”‡

¹⁹ Man do m-cit, “¿Hun-ne ye o-Isra ye nap o á?” Mosa ba'e m-shas, wu zee, Shir zeeg:

“Man ru Isra-ne nom ur-shoob de un hun-ne ye o-hwaa.

Man ru no nom us-ryaab remen hun-ne ye un ba us-weer, ye ro Yahuda-ne á.”§

²⁰ Ishaya rworog Ma-to Shir un jaab ne:

“Hun-ne ye hoobu me á, ye kumug me.

Um rwuntute hi un de cas be-de un ye cite bo ye he me m-kum á.”*

²¹ Amba mosse o-Isra-ne, Shir dooru m-zee,

“Ur-ho bi, um conog ye m-hongse un me ne, um barkute yan-koob-de o-dorotte un ya-ur-cikt ne.”†

Bor-us op o-gaan

Shir hyanag 'won-de un hun-ne ye o-Isra

¹ Urege wu ken wua cit me: ¿Shir un yage hun-ne ye un wu o ka? Ay! Kaane o á, me un hi un de ko-Isra-wu, baag-o Ibrahi, me ko-wan-jit-o Banyamin wu.* ² Shir 'yar hun-ne ye un wu á, ye wu daage ur-takan à. Baks no yo Ma-to Shir zee, mosse un Ereja ne à, bo wu heete cetente-se un Isra-ne be-de Shir à, wu zee, ³ “Yawe, ye hoomsute yan-Rwor un Ma-ut ru. Ye wurumse hana-o ru. Me wu

‡ Bor-us op:18 10:18 Hyen komo: Bong 19:4 (ut-Girik). § Bor-us op:19

10:19 Hyen komo: Kara 32:21. * Bor-us op:20 10:20 Hyen komo: Isha 65:1 (ut-Girik). † Bor-us op:21 10:21 Hyen komo: Isha 65:2 (ut-Girik).

* Bor-us op o-gaan:1 11:1 Hyen komo: Piri 3:5.

cot kuse, komo ye rō me o-hoob ye hoot.”† ⁴ ¿Yan gō un shas-o Shir shasū wū? Wū shaks wū zee, “Um essute hi un de hun-ne dugu-ūs ta'yoor [7,000] ye yage kwukte un ka shir-o wa-ur-jin Ba'ar á.”‡ ⁵ Kō m-mōka kaane rō. Hun-ne kuks ye Shir daage remen yar-mō un wū à. ⁶ Ka daag-mō Shir daage à remen yar-mō un wū o, yanze remen senge-mō ye nōme á. A ro zeege kaane á, yar-mō Shir roa warag kashi m-yar á.

⁷ ¿Yan yo ka ne? Hun-ne ye o-Isra u kume yo ye o-hoob á. Ye a daage be-de un ye à, ye kume yo ye ro o-hoob à. Amba ye kuse à, ye peneg ur-cikt. Kaane to rō, hun-ne ye o-Isra ye hok ur-she'et tete un Shir ne. Amba ye kum á, kō de nomte à, ye hok un hur-ur gaan. Ye ken hun-ne ye hiin, Shir ya'ag ye ur-hō, ka ye Shir daage à. Amba ye kuse à, ye peneg ur-cikt. ⁸ Bō to rō gense un Ma-to Shir à: Unze “Shir muute ye raag-ne un koob-de m-nap ne.

Wū ya'ag ye yish amba ye m-hyan á,
ut-to ne to m-hoge, ye m-hoge á,
kaane ha co har ca.”§

⁹ Komo Dawuda zeeru,
“Yage biki-to un ye waktute ye ceeb, ur-teeb ne.
Yage ye nomot ut-pukre,
to he ye m-hante un swō ur-koob à.

¹⁰ Yage yish-ye un ye rimit,
ye senge komo swō ur-koob deen ba m-ta.”*

Ye rō Yahuda-ne á yea kum gwu

¹¹ Mē o-cot ne har m-mōka. Bō Isra-ne pukse à, ¿ye un he he-de o-caks? Ay! Yea hoks m-ine. Remen ba'as-to un

† Bōr-ūs op o-gaan:3 11:3 Hyen komo: 1Gwm 19:10,14. ‡ Bōr-ūs op o-gaan:4 11:4 Hyen komo: 1Gwm 19:18. § Bōr-ūs op o-gaan:8 11:8 Hyen komo: Kara 29:4; Isha 29:10. * Bōr-ūs op o-gaan:10 11:9-10 Hyen komo: Bōng 69:22-23 (ut-Girik).

Isra-ne, o hante gwu woot be-de un ye ro Yahuda-ne á, remen a ru'ut Isra-ne hoge un shoob-de un ye. ¹² Ba'as-de un Isra-ne hantute caari-o o-kwum hono o-dak. Komo koob-de o-dorotte de un ye hantute o-kwum be-de un ye ro Isra-ne á. Ur-kom, da-o Isra-ne shere be-de Shir, myet-m na a she'et be-ur gaan remen a nomot o-zak un caari-o kwum-o Shir.

¹³ Me ut-ma un no ne m-moka no ye ro Yahuda-ne á. Ko yan-tom wu un be-de ye ro Yahuda-ne á, man nom m-gwon un senge-m re. ¹⁴ N-me un kaane, hun-ne ye un baag-o re Isra-ne he m-hoge ur-shoob, un kaane man hoks gu un ye ken ye. ¹⁵ Da-o a jore ye à, cow-o tiksuru a hongsuru hun-ne un Shir ne. Da-o a he ye m-goks à, a nom o ka sa o zee margan-ne muunte un hoog ne! ¹⁶ Urege a huste rwop-ur gaan-de un hyo be-de un jir-de un hyo, a sekuru Shir, de waraguru ba m-kukop. Myet o ka ka jir-de waragte ba m-kukop. Kang-o gaan, urege a sekete Shir geer-yo o-'yo, yo waragte ba m-kukop. Myet un jet-se un ka 'yo-yo ne waragte ba m-kukop.

¹⁷ A kupuru se ken jet-se un 'yo-se o-zetun se a m-go à, a dekuru jet-yo un 'yo-yo o-zetun yo o-kot, a geeru se ut-ge. No ye ro Yahuda-ne á, sa o zee 'yo-se o-zetun se o-kot no ro, no a mosse ur-'wun ne, Yahuda-ne, ye no kume kwum-o Shir remen ye. ¹⁸ Remen kaane, taase no nom m-gwon un ka jet-se a kupre à. Urege ne no m-gwon, no baks unze, ka 'wun-de de muut ur-beeb be-ur no á, amba no ro muut ur-beeb be-de ur-'wun.

¹⁹ Amba noa hoks m-zee, “Shir un kupur ka jet-se se un Yahuda-ne se remen wu dapansutu te ur-'wun ne.” ²⁰ Nip-o, amba remen koob-de m-sher un Yahuda-ne o rwo'e Shir kupurte se un ka 'wun-de, no komo remen m-sher o no kumte ur-keer no hette m-she'et un ka 'wun-de. Remen kaane, no nom m-gwon á, amba un suge-de un kaane hoge

o-gyer. ²¹ Urege Shir wu yage Yahuda-ne ye ro takan-de us-jet á, no ma wua yagu no á.

²² Kaane Shir a hoks m-kute was-mo un wu, un ryaab-se un wu ne. Wu kutute ye nome ur-ba'as à ryaab-se un wu, amba wu ya'uru wo yar-mo un wu. Amba se o gokste kom-ut yoor. Urege wo goks kom-ut yoor á, wo ma a kups wo un ka 'wun-de. ²³ Urege Isra-ne ye senge un koob-de msher mo un ye á, a mosse ye un ka 'wun-de ne, remen Shir a hoks ye m-muut un ka 'wun-de. ²⁴ No ye Yahuda-ne á, ya no ro sa o zee 'yo-yo o-zetun yo o-kot yo a kupsune, Shir gege yo ut-ge un 'yo-yo o-zetun ne yo a go'e à. Yahuda-ne ye ro sha-mo un 'yo-yo a go ye à, Shir a su ur-koob un muut un jet-se Shir ro kupste un 'wun-de un se á.

*Shir ro un hoge un 'won-de
un hun-ne kap*

²⁵ Or re ne, um conog no nep ka ka rii-yo ro wukusse à. Taase no warag yan-uku-cin. Cikt-de ur-hur korog be-de un Isra-ne har myet moor-to un ye ro Yahuda-ne á, yea kum m-cow be-de Shir. ²⁶ Kaane a he m-gu un Isra-ne myet. Bo Ma-to Shir zee à:

“Wan-gwu roon rwuun-mo o-Urusharima,†
wu doste koob-de o-dorotte be-de un baag-o
Yakubu.‡

²⁷ O ka o ro swor nu-o re un ye ne,
da-o um he soks ba'as-de un ye à.”§

²⁸ Yahuda-ne ro ur-hwu'us un Shir ne remen Ma-to m-Rerem to ye gine à, myet remen rerem-m no mo. Amba remen Shir dak ye, hun-ne ye wu ro m-was à. Wu un nom kaane remen ya-n-ga-ye, ye un ye. ²⁹ A nepste Shir

† Bor-us op o-gaan:26 11:26 ut-Girik: o-Sihiyona. ‡ Bor-us op o-gaan:26 11:26 Hyen komo: Isha 59:20-21 (ut-Girik). § Bor-us op o-gaan:27 11:27 Hyen komo: Isha 27:9 (ut-Girik); Iirmi 31:33-34.

sengute m-was un ye ne remen wu ro un rumus un yar-mo wu á, ko ne to-ut ke wu hun-ne ye wu daage à. ³⁰ N-ga no ye ro Yahuda-ne á, no yan-koob-de o-dorotte o Shir ye; amba m-moka, no kumug 'won-de Shir remen koob-de o-dorotte o un Yahuda-ne. ³¹ M-moka Yahuda-ne un cen ye, ye waragte yan-koob-de o-dorotte o Shir, remen ye kumut ur-'won un 'won-de Shir ro no m-kute à. ³² Shir muute hun-ne myet sa o zee ye ro ke'o à remen koob-de o-dorotte. Wu un nom kaane remen wu kututé hun-ne kap 'won-de un wu.

Ur-bongon be-de Shir

- ³³ Nip-o duw-de un weer-se Shir
un nap-se un wu ne rott ur-ma á,
piish ut-ma to un wu argute m-cit.
Rii-yo wu ro m-nom à peste nap-se un net.*
- ³⁴ Bo Ma-to Shir zee à:
“¿Wan wu nape hur-ur Yawe?
¿Wa ro nay un wu, wu cete wu m-heete ut-ma?”†
- ³⁵ “Yatt-wu take m-'ya un Shir yo ken rii-yo
ka yo wu wette m-kum be-de Shir á.
Remen kaane, yatt-wu he m-gakte un Shir
wu topoté wu yo ken rii-yo á.”‡
- ³⁶ Remen seps-mo un wu, wu nome ko yo ke rii-yo.
Komo ko yo ke rii-yo ro un kom-to un wu,
komo remen wu.
Yage seps-mo waragte be-de Shir ba m-ta, amin.§

* Bor-us op o-gaan:33 11:33 Hyen komo: Isha 55:8. † Bor-us op o-gaan:34 11:34 Hyen komo: Isha 40:13 (ut-Girik). ‡ Bor-us op o-gaan:35 11:35 Hyen komo: Ayub 41:11. § Bor-us op o-gaan:36 11:36 Hyen komo: 1Kor 8:6.

Bor-us op us-voor

She'et-de m-hoog un senge-mo Shir

¹ Remen kaane, or re ne, me no us-kon remen ka 'won-de Shir de, ya'as no wur-ut no ut-seke, to ro to un hoog à, to un ba m-kukop, to Shir cone à. Kaane ro cow-yo onip yo no hette m-sekemse un Shir à. ² No dore ma-to un hun-ne ye m-moka ye un barag-se un ye ne á. Amba yagu no Shir muutu no yo wu cone à, wu 'ye no hur-ur pu-de. Ka da-de no he m-nap un yo Shir cone à, rii-yo ur-bon, yo Shir cone à un yo ro shiishe cas cas à.

³ Remen yar-mo Shir nomu me à, myet-m no, me no un nak ut-to, no woot hi un no un be-de no wo á. Amba muut no ur-hi un bo no un gwot un hi un no à, ko wu ke gut hi un de un wu un beeb-de un sher-mo Shir ya'e wu à. ⁴ Dok-ut ro kon deen un wur-o gaan, komo ko de ke dok-de un senge-mo un de ne un hon. ⁵ Ko de atte ut-moor ne à, na dok-to un wur-o o-gaan to n-me un Kiristi, ko de ke dok-de komo gaan-to de ro un or un de ne.* ⁶ Remen kaane, depete a nom m-senge un yar-mo Shir ya'u na à, go-us-go, hond hond un gon ka yar-mo ne mo Shir ya'a na à. Urege yar-m ru rwor un Ma-to Shir to, o rur Ma-to Shir bo un sher-m ru. ⁷ Urege yar-m ru mo m-guw mo, o nom m-guw. Urege mo ur-yoos mo, o yoos ur-yoos. ⁸ Urege yar-m ru mo un do un hun-ne jaab-o ut-men mo, o warag yan-do'e un hun-ne jaab-o ut-men. Urege ne yar-m ru mo un 'ya un hun-ne us-rem mo, remen koob-de un ye o, o nom kaane hur-ur gaan. Urege mo ut-gwomo mo, o nom to hur-ur gaan. Urege mo un hyan ur-'won mo, o nom kaane un men-ut pus-to.†

* Bor-us op us-voor:5 12:4-5 Hyen komo: 1Kor 12:12. † Bor-us op us-voor:8 12:6-8 Hyen komo: 1Kor 12:4-11.

Bō a he nap un yan-dor-ye o-nip à

⁹ Was nō un or nō ne o-nip. Nō ginim myet rii yō-yo, amba bōp nō rii-yo rō ur-bon ne à kom-ut yoor. ¹⁰ Was nō un or nō ne sa o zee yan-hur-o gaan, nō hyen ye ken jiishtu nō. ¹¹ Taase nō taage m-senge á, amba muut nō ur-hi be-de un guw-mō Wan-Koyan. ¹² Nōm nō o-zak bō nō m-rwō ur-hur à. 'Mō nō ur-hur un koob un nō. Nō senge us-kon koyanda. ¹³ Wong nō yo notte à un hun-ne ye Shir ne ye rō o-hoob à. Nō senge barke un hamat-ne hur-ur gaan.

¹⁴ Ye rō nō un ya-ur-koob à, huū nō ye nu-o ur-bon. Taase nō huū ye nu yō-o.† ¹⁵ Nōm nō o-zak un ye rō o-zak ne à, 'wōn nō un ye rō us-'wōn ne à. ¹⁶ She'et nō ba ut-ween un or nō ne ne. Nō nōm m-gwōn á, amba nōm nō ur-nay un ye a wasse ne á. Taase nō hyen nō zee nō nepste koyan kap.§

¹⁷ Urege wū ken wū nomote nō men-ut jaas-to, nō muute wū men-ut jaas-to á. Senge nō nom yo hun-ne he m-hyan sō-yo à. ¹⁸ Nōm nō yo nō he m-hoks à, nō she'et ba ut-ween un kowan ne. ¹⁹ Nō top yo or nō ne nomu nō á, amba yagu nō Shir topotu nō un ryaab-se un wū. Mē un zee kaane remen gense to rō un Takurda-o Shir unze, “Mē wū Yawe, man tope kō wū ke hond hond

bō un rii-yo wū nome à.”*

²⁰ Ma-to Shir dooru m-zee,
“Urege wan-yage-ut ru rō un mer, 'ya wū rii-yo m-re.

Wū rō m-hoge o-swoot, 'ya wū m-hō wū su.

Wō nome kaane waragte sa o zee

wō un karakse un eng-to o-ra un hi-de un wū.

Un ka cow-yo, wōa ru wū hoge m-'e

† Bor-us op us-voor:14 12:14 Hyen komo: Mati 5:44; Ruka 6:28. § Bor-us op us-voor:16 12:16 Hyen komo: Swōo 3:7. * Bor-us op us-voor:19 12:19 Hyen komo: Kara 32:35.

remen wu yagute wo.”†

²¹ No yage rem-us yo-se re ur-ho be-ur no á, amba re no ur-ho un rem-us yo-se be-de un nom un rii so-yo.

Bor-us op us-tet

Nome ut-gwomo o-dorotte

¹ A gaktute ko wu ke wu nome ye ro ut-gwomo à o-dorotte. Yatt-wu he re ut-gwomo á, se wu Shir daage à. Komo myet ye ro ut-gwomo à, Shir ye sagbu ye. ² Remen kaane, myet wu nome koob-de o-dorotte o un ye ro ut-gwomo à, wu nomog koob-de o-dorotte o ka un yo Shir shere ne à. Ye ro m-nom kaane à, yea egne hi un de un ye caari-o un piish ut-ma. ³ Be-de un ye ro m-nom un un rii so-yo ne à, ye m-hoge gyer-o un gwomo-ne á, se de ka hun-ne ye ro un m-nom un rii 'yo-yo à. ¿O conog o dos gyer-o un ko-Gwomo? Nom rii-yo ur-bon, wu bomuru wo. ⁴ Wu bomuru wo remen wu ko-guw-wu Shir wu rem ru. Amba urege wo ko-yan-men-ut jaas-to wu, woa hoge o-gyer, remen hwa-a-o ka ko-gwomo-wu ro o-magay ne ut-kom á. Wu ko-guw-wu Shir wu, komo be-de un wu Shir ro m-rwunte un ryaab-se wu remen yan-men-ut jaas-to. ⁵ Remen kaane a gaktute no nome gwomo-ne o-dorotte. Yanze remen no possute ryaab-se Shir cot á, amba taase hur un no kapsté no.

⁶ O rwo'e notte un top un tar, remen ye ro ut-gwomo à, guw-ne ye Shir ye. Ye ro un ya'as un da-o un ye myet remen senge-mo ut-gwomo. ⁷ Top no yo a no n-dor à. Top no tar o depe à. Urege ne o un saw-ut no o, top no. Hogu no gyer-o un wu depe a hoge gyer-o un wu à. No 'ye m-sek be-de un wu depe a 'ye wu m-sek à.*

† Bor-us op us-voor:20 12:20 Hyen komo: Swoo 25:21-22 (ut-Girik).

* Bor-us op us-tet:7 13:6-7 Hyen komo: Mati 22:21; Mark 12:17; Ruka 20:25.

Senge-mo depe a nome or na à

⁸ Taase net doru no ur-moog á. Se de ka yo a gaktu no m-nom à, yo ro no was un or no ne ne. Me un zee kaane remen wu ro m-was un or un wu ne à, wu nomog o ká dorotte o-karamsa. ⁹ Ka karamsa-to zee, “No jar no hoob ne'a-wu un net á. No jar no ho net á. No jar no hiw ur-hyow á. No jar no nom shoob-de rii-yo un net á.”† Un myet karamsa-to atte à, a un kum to m-shoos n-me un ka ma-to zee, “Was or ru untun hi un du à.”‡ ¹⁰ Urege wo m-was un net ne, wo a nome wu rii 'yo-yo á. Waragte o ka, wo m-was un or ru ne, o shooste yo o-karamsa zee à.

Ho-de Kiristi he m-muun à

¹¹ Da-o Kiristi he m-haan remen wu gokstú na à, o wosonte yow yow arge un da-o a takne m-sheer à. Remen kaane, muut no ur-hi be-de yo he m-kor un bo no she'et à. O no hette ine m-rew à. ¹² Tet-m ro un ma-to m-ta, ish ro un ma-to m-gas. Remen kaane, a yagu no senge-mo o-comb. Amba she'et no hond hond un cecas-mo Shir remen kaane no hette kwange ko-Gwomo-wu un ya-ut-kot. ¹³ A she'et no she'et-de ur-bon bo hun-ne ro m-she'et da-o m-cecar à. Taase no he'ebe un karge de ya-m-swó á, ko de ya-o-ás á, ko ya-m-dum, ur-shoob ne á. ¹⁴ Amba 'ya no Wan-Koyan Yeso Kiristi ur-be wu woonté yow yow un no ne sa o zee saw-to no m-cop à. Taase no 'ye gop-de ma-hun ur-hek.

Bor-us op us-nass

No piishe or no ut-ma á

¹ Goks no yan-dor ye sher-mo un ye rotte ur-beeb á. No jar ma-to sunu no urege barag-se un ye nomog un hon un

† Bor-us op us-tet:9 13:9 Hyen komo: Rwuu 20:13-15,17; Kara 5:17-19,21.

‡ Bor-us op us-tet:9 13:9 Hyen komo: Rewi 19:18.

se ma nō ne á. ² Sha-mō ka, un raag-o gaan, wu ken ko-wan-dor-wu rō m-hyan, wua hoks m-re un kō yo ke rii-yo m-re yo. O ken raag-o komo ko-wan-dor-wu rotte m-sheer un hur-ur gaan be-de un rem-se Shir cone á, rō m-hyan Shir weneg na m-ti m-ap. ³ Wu rō m-hoks m-re un kō yo ke rii-yo m-re yo à, mosse m-ap ne, taase wu muut wu a hoks m-re á hwaa. Komo wu rō m-hoks m-re un kō yo ke rii-yo m-re yo á, taase wu piishe wu rō m-hoks m-re à ut-ma, remen Shir gokste wu. ⁴ ¿Wo rō wa ne o piishite wan-guw-mō un wu ken wu ut-ma? Kō wu nomog kashi m-senge be-de Shir, kō wu nom á tō ma un ko-ya-o-hur tō ka wu piishite wu ut-ma. Wua hoks m-es, Wan-Koyan 'ye wu ur-ho.

⁵ Mō ken sha-mō mō ka, wu ken wu rō m-hyan un de ken hō-de ur-bon ne arge de ken hō-de. Un hyan o un wu ken wu ne ut-ho myet gaan tō. Kō wu ke wu sher un yo rō un hur-de un wu à. Nom nō kaane ba un piishe ye ken ut-ma. ⁶ Ye rō m-zee de ken hō-de jiište de ken à, ye rō m-nom kaane ye ye'et Wan-Koyan m-sek. Ye rō m-re un koyan à, rō m-nom kaane ye ye'et Wan-Koyan m-sek, remen ye ur-bongon de Shir un ka rii-tō m-re tō. Ye rō m-re un koyan á, rō m-nom kaane ye ye'et Wan-Koyan m-sek, ye rō komo un bongon-de Shir.* ⁷ Yanze remen hi un na cot a rotte m-hoog á, komo yanze remen morya-o un hi un na cot a rotte m-mar á. ⁸ Urege a m-hoog ne, a un nom mō remen a ye'et Wan-Koyan m-sek. Urege ne mar-mō, a mer remen a ye'et Wan-Koyan m-sek. Remen kaane, kō a un hoog ne, kō ba un hoog, na ye ma Wan-Koyan ye.

⁹ Kiristi marag, wu ine komo un hoog ne remen wu waragté Wan-Koyan be-de un ye rō margan-ne à un ye rō un hoog ne à. ¹⁰ Nō piishe net ut-ma á. Nō komo, taase kō

* Bor-us op us-nass:6 14:1-6 Hyen komo: Koro 2:16.

wan-gaan be-ur nō, wu rō m-ti m-ap á, wu piishe or un wu ut-ma wu rō un ti m-ap à. Remen myet-m na a es be-de Shir wu he na m-piishe ut-ma à.† ¹¹ Ma-to Shir zeeg:

“Me rō Yawe, um tonte,
kō se ke rwun-se a kwukt be un de,
kō de ke rem-de, a rur un nu-o un de
unze me rō Shir.”‡

¹² Cas ma-ut rō, kowan be-ur na a rure Shir rii-yo wu nome à. A yaksuru Shir piish ut-ma.

Wō rwō or ru ur-ba'as á

¹³ Remen kaane, bō rō Shir wu cot, wu he un piishe un kowan ut-ma à. A yagu nō saburse un or na ne yan-dor. Amba hwō nō hur-ut nō unze nōa nom rii-yo he rwō un or nō ne nom ur-ba'as á. ¹⁴ Bō um rō wu ma Yeso Wan-Koyan à, me nō m-rure un ka rem-se. Um nak un hur un de kō yo ke rii-yo m-re yo, rō ur-bon ne. Amba urege wu ken wu zeeg, “Me re'e ka rii-yo m-re yo, man nom rii-yo ba ur-bon be-de Shir.” Ba'as-de wu re'e ka rii-yo. ¹⁵ Urege wō un naas un hur-de un wu ken wu remen rii-yo wō m-re à, wō was un wu ne o ka á. Taase rii-yo wō m-re à yo warag wō cōw-yo un saburse un or ru, wu Kiristi mare remen un wu à. ¹⁶ Taase nō yage rii-yo nō o-hyan yo ur-bon yo à, a cept ma-ut yō-tō tō un yo. ¹⁷ Gwōmo-tō Shir ba ma-tō m-re m-swō ne tō á, ma-tō un kashi ur-she'et de, un gwugwu-mō ur-hur ne, un men-ut pus-tō ne tō Kukt-o Shir rō m-'ya à. ¹⁸ Myet wu rō m-nome un Kiristi m-senge un ka bu-yo à, wu rō m-gwu'urse un Shir ur-hur, komo hun-ne a ho'os ur-hur un wu ne.

¹⁹ Remen kaane, a nom nō senge-mō un rii-yo he mhante she'et-de un ba ut-ween à. A nom nō senge-mō un

† Bor-us op us-nass:10 14:10 Hyen komo: 2Kor 5:10. ‡ Bor-us op us-nass:11 14:11 Hyen komo: Isha 45:23 (ut-Girik).

rii-yo he m-hante or na ne jaab-o ut-men à. ²⁰ Nò naas yo Shir nome remen rii-yo m-re á. A hoks m-re un koyan, amba wo nepse rii-yo o he m-re à, yoa warag rii-yo ur-pukse ur-ba'as ne be-de un wu ken yagu yo. ²¹ A jiish ur-bon wo yage ti m-ap, un swo m-ke ne, ko nom un yo ken rii-yo yo he m-rwo un or ru ur-ba'as à.

²² Myet bo un yo sher-m ru ro mosse un ka rem-se ne à, ess un hur un du cot se Shir. Ko-ya-o-zak-wu wu hur-de un wu kapse wu á, mosse un rem-se wu dekke ba'as-to á. ²³ Amba net-wu hur-de un wu ro ho'ose sak un yo wu ro m-re ne á, wu ro un egne un hi un de un wu o-sabre be-de Shir. Me un zee kaane remen rii-yo wu ro m-nom à wu es be-de m-she á. Komo myet rii-yo ese be-de m-she á, ba'as-de.

Bor-us op us-taan

*Gwu'urse ye ken ye ur-hur
yanze hi un du á*

¹ Na ye ro ur-beeb ne un sher-m na à, depete a gu ye rotte ur-beeb á un dek un nu-se un ye. Taase a nom con-to un hi un na cot á. ² Yage kowan wu gwu'uste or ru un wu ur-hur remen wu ye'et wu jaab-o ut-men n-me m-she. ³ Remen ko Kiristi, wu nom con-to ur-hi á. Bo Ma-to Shir zee à, “Shir, reeb-to a pyapuru wo à, me m-hyan sa o zee me a pyapre.”* ⁴ Myet yo a gene un Ma-to Shir n-ga à, a un gen remen to yoosú na ur-joose un do un jaab-o ut-men ne remen a kumut o-sakto.

⁵ Men kon-se Shir wu ro m-'ya un 'mo ur-hur un jaab-o ut-men ne à, remen no she'ette be-ur gaan un barag-us gaan ne, bo depe hun-ne she'et ye dore bu-o Kiristi Yeso à. ⁶ Nò nome kaane, ma-ut no un barag-us no ne a warag

* Bor-us op us-taan:3 15:3 Hyen komo: Bong 69:9.

ragaan remen nō bumut Shir wu rō Tato-o Wan-Koyan na, Yeso Kiristi à.

*Ma-tō m-Rerem tō un Yahuda-ne ye
un ye rō Yahuda-ne á*

⁷ Bō Kiristi goksū nō kom-ut yoor à, goks nō or nō ne kom-ut yoor. Nōm nō kaane remen nō hantuté Shir m-seps. ⁸ Mē nō m-rurē unze yo rwo'e Kiristi nomot m-senge be-de un Yahuda-ne à, yo rō a kututú ye nip-o un Ma-tō Shir. Komo, un kōr kaane, remen Shir shoosutú ye swooru nu-o a nōmē tat-ne ye un ye n-ga à. ⁹ Wu un haan komo remen ye rō Yahuda-ne á, remen ye ye'et Shir m-seps remen 'wōn-de un wu. Bō Ma-tō Shir zee à:

“Remen kaane, man bum wō
be-de un ye rō Yahuda-ne á.

Man hu sep-tō un bongon-de un jin un du.”†

¹⁰ Komo Ma-tō Shir dooru m-zee:

“Nōm nō o-zak, nō ye rō Yahuda-ne á,
un hun-ne ye Shir ne.”‡

¹¹ A dooru m-zee:

“Bōm nō Yawe nō ye rō Yahuda-ne á myet,
bōm nō wu hun-ne kap.”§

¹² Komo Ishaya zeeru:

“Wu ken wu a rwuun un hur-o Jesse,
wua haan wu nōm gwomo-tō un ye rō Yahuda-ne á.

Komo yea hu saktō-o un ye be-de un wu.”*

¹³ Mē us-kōn, Shir wu rō 'ya o-saktō à, wu ye'et nō o-zak un gwugwu-mō ur-hur ne, nō ye rō m-sher un wu à. Da-o Shir nōmē kaane, saktō-o nō he m-bō'ose un beeb-de un Kukt-o Shir.

† Bōr-ūs op us-taan:9 15:9 Hyen komo: 2Sam 22:50; Bōng 18:49. ‡ Bōr-ūs

op us-taan:10 15:10 Hyen komo: Kara 32:43. § Bōr-ūs op us-taan:11 15:11

Hyen komo: Bōng 117:1. * Bōr-ūs op us-taan:12 15:12 Hyen komo: Isha 11:10 (ut-Girik).

*Senge-m Burus be-de un
ye ro Yahuda-ne á*

¹⁴ Or re ne, me un hi un de um nepste unze no un hi un no, no shiig un nom un rem-se ur-bon, komo no us-
nap ne deen, se bo'ose no yoose or no ne à. ¹⁵ Amba
un ka takurda-o me un rwuntu no ma-ut re cas. Un se
ken rem-se, se um cone no m-bakse à. Me un nom kaane
remen yar-mo Shir ya'u me à. ¹⁶ Um waragte wan-senge-
m Kiristi Yeso be-de un ye ro Yahuda-ne á. Me un senge-
mo un kon-se Shir un bu-yo m-ko'ot un Ma-to m-Rerem to
Shir remen ye ro Yahuda-ne á, ye waragté rii-yo ur-seke
yo Shir he m-goks à. Yea warag ba m-kukop un bu-yo un
Kukt-o Shir.

¹⁷ Remen kaane, man hoks nom m-gwon mosse un
Kiristi Yeso ne un senge-mo me un nome un Shir à. ¹⁸ Man
hoks nom un jaab um nomot ut-ma un yo ken rii-yo á, se
de yo Kiristi nome be un de à. Yo ka rii-yo komo yo ro
bo a hante ye ro Yahuda-ne á ye nomot dorutte-o Shir,
un bu-yo un ma-ut re un senge-m re ne. ¹⁹ Shir un nom
ka senge-mo, un beeb-de un nom ut-hyat, o-made ne, un
beeb-de un Kukt-o Shir ne. Cir-mo un bo-o o-Urusharima
um riguru ha-mo un raag-o o-Iririkum, um ko'ote Ma-to
m-Rerem to mo un Kiristi, har um komog ka senge-mo
kap. ²⁰ Duw-de un con-m re koyanda, mo ro, um ko'ot
ka Ma-to m-Rerem to Shir to myet be-de hun-ne ye hoge
ma-ut Kiristi á. Me un nom kaane, taase um me ut-ma un
'wun-de wu ken wu shere à. ²¹ Bo Ma-to Shir zee à:
“Ye a ro nomote ma-to un wu á, yea hyen.

Komo ye ro hogute ma-to un wu á, yea nep.”†

²² Yo ka yo rwo'e o-da deen a wenet me m-haan be-ur no
à.‡

† Bor-us op us-taan:21 15:21 Hyen komo: Isha 52:15 (ut-Girik). ‡ Bor-us
op us-taan:22 15:22 Hyen komo: Roma 1:13.

*Zonge-ut Burus to wu heet ur-hamat
un bo-o o-Roma*

²³ M-moka um komoste senge-mo me m-nom à remen hun-ne hogussute ka Ma-to m-Rerem to un so un ka jit-o um ro à. Komo us-hak deen um ro ur-gop um habute be-ur no remen um hyenet no. ²⁴ M-moka me o-sakto, um habute ur-hamat be-ur no. Da-o me ro m-ha raag-o o-Asbaniya, man dond raag-o no ur-hamat. Me hoge rerem-mo ur-she'et be-ur no un ya o-da. Me o-sakto komo, man senge m-neke mosse un gwu no ne. ²⁵ Amba rii-yo um habute, man hees bo-o o-Urusharima um heetute hun-ne ye Shir ye ro reenò à gwu. ²⁶ Ye gokse Yeso Kiristi ye ro un raag-o o-Makidoniya un ye ro un raag-o o-Akaya ne à, hogute rerem-mo un 'ya m-yar ye guut koob-ne be-de un hun-ne ye Shir ye ro un bo-o o-Urusharima à. ²⁷ Ye hogute rerem-mo m-nom un kaane, ko de nomte yo ka sa o zee nu-se, un hi-to un ye. Remen ye ro Yahuda-ne á kumug o ma un ye kwum-o n-me un Kukt-o Shir be-de un Yahuda-ne, nomog ye sa o zee ur-moog o ka, ye nom m-senge un kwum-o un ye un ka bo-o remen ye guut Yahuda-ne un koob-de un ye.* ²⁸ Da-o me komse ka senge-mo, komo um bobusse ye ka hwor-ye a kume remen ye à, man bup cow-yo un raag-o o-Asbaniya. Da-o me ro m-neke o-Asbaniya, um hesburu, um gastu no. ²⁹ Um nepste unze me habe be-ur no, man wobe shiishe un caari-o o-kwum ne o ma Kiristi.

³⁰ Or re ne, rem Yeso Kiristi Wan-Koyan na un was-mo Kukt-o ro na m-'ya ne à, hakkure no gu me no un kon-us no be-de Shir. ³¹ Kon no bo um he m-posse un kom-to un ye yage goks un Yeso à, ye ro un dak-o o-Judiya. No

§ Bor-us op us-taan:26 15:25-26 Hyen komo: 1Kor 16:1-4. * Bor-us op us-taan:27 15:27 Hyen komo: 1Kor 9:11.

kon komo bō gwu-ō um he m-heet o-Urusharima à, he m-warag rii-yo m-gōks be-de un yan-dor Yeso, ye rō un ka be-de à. ³² Kaane urege Shir zeeg, man wōbe be-ur nō un men-ut pus-to, komo man kum ur-wūwe un nō ne. ³³ Me un kon-se Shir, wū ye'et na gwugwu-mō ur-hur. Shir rō un nō ne! Amin.

Bor-us op us-cind

Ur-gas

- ¹ Wū ken ne'a-wū rōbe, jin-de un wū Pibi. Um ho'oste ur-hur un wū ne. Wa-m-senge-wū be-de un yan-dor Yeso un bō-ō o-Kakiriya. ² Gōks nō wū un jin-ur Wan-Kōyan, bō depe a gōks hun-ne ye Shir à. Nō 'ye wū myet gwu-ō wū hōbe be-ur nō à, remen wū un hi un de un wū, wū guug hun-ne deen myet un me ne.
- ³ Gassu me nō Biskira un Akira or re ne be-de un senge-m Kiristi Yeso.* ⁴ Ye ya'aste hi un de un ye, har un ma-to m-mar rem re. Me wū cot rō ye ur-bongon á, myet un yan-dor Yeso ne, ye rō Yahuda-ne á.
- ⁵ Gas nō yan-dor Yeso ye rō ur-morog un hur-ō un ye à. Gas nō nay re Apanitus, wū ba'e gōks un Kiristi un raag-ō un dak-ō o-Asiya.
- ⁶ Gas nō Meri wū nōme m-senge deen rem nō à.
- ⁷ Gas nō Andaronikus un Yuniya, ye Yahuda-ne ye bō um rō à, ye ro ke'o un me ne à. Yan-dor Yeso rō ye m-'ya ut-gos deen, a nepstu ye be-de un yan-Tom Yeso, ye ba'ag me gōks un Kiristi.
- ⁸ Gassu me nō nay re Ampiriyatus, wū me m-was n-me un Wan-Kōyan à.
- ⁹ Gas nō Urbanus or na wū rō un senge-m Kiristi à, un or re ne Sitakis.

* Bor-us op us-cind:3 16:3 Hyen komo: Seng 18:2.

Roma-ne Bor-us op us-cind:1045Roma-ne Ma-to m-Rerem

¹⁰ Gas nō Apiris, kashi un ko-guw-wu Kiristi hose ur-hur be-de un wu à.

Gas nō Aristoburus un yan-hur o un wu ne.

¹¹ Gas nō Hirudiyān or re ko-Yahuda.

Nō gas ye gokse Wan-Koyan un hur-o Narkisus à.

¹² Gas nō Tirayipina un Tirayipusa ne. Ka ne'a-ne ye, ye rō un senge-m Wan-Koyan à.

Nō gas ka ne'a-wu Pōrosi, or re be-de m-senge, wu mē m-was un wu ne à. Wu nomog m-senge deen mō un Wan-Koyan.

¹³ Gas nō Rupus, wu Wan-Koyan daage be-de un wu à. Komo nō gas inu un wu, wu deku mē sa o zee wà un wu à.†

¹⁴ Gas nō Asinikiritus, un Pirigona, un Hermes, un Paturubas, un Haramasa un or un na ne ye rō be-ur gaan à.

¹⁵ Gas nō Pikorogus, un Juriya ne ne'a, un Niriya ne un heno un wu ne wan-ne'a, un Orimpas ne un myet o un ye gokse Yeso ne ye rō kanē à.

¹⁶ Gas nō or nō ne m-was ne.

Myet yan-dor Kiristi rō nō m-gas.

Burus nak ya-o-Roma ut-to

¹⁷ Or re ne, um conog m-nek nō ut-to un ye he nō hante m-koos ne à. Nom nō ja un ye rō nō m-rwo ut-pukse ne à, ye rō komo ut-yage un yoos-de nō kume ne à. ¹⁸ Ye rō m-nom un ka rem-se à, senge-m Kiristi Wan-Koyan ye rō m-nom á, amba gop-de un wur-to un ye. Un bu-yo un rerem-mō nu-o un ye, un bongon-de ut-bō ne, ye rō un raks un ye ke'e ye ut-to à. Ye rō ye un ke'e ut-to à, yan-barag-se un yakar se. ¹⁹ Hun-ne myet hogute bō nō o-dorotte un ka Ma-to m-Rerem to à. Mē o-zak rem nō remen kaane.

† Bor-us op us-cind:13 16:13 Hyen komo: Mark 15:21.

Amba um conog no warag ya-us-weer un rii-yo ro ur-bon ne à. No warag komo yan-koob-de ur-ba'as un myet yo ro rii yo-yo à.

²⁰ Shir wan-'ya un gwugwu-mo ur-hur wua kaps ko-Gwomo-wu un ya-ut-kot. Wu 'ye no ur-beeb de jiishe wu à, ba m-jime. Yar-m Yeso Wan-Koyan ro un no ne!

²¹ Timoti or re be-de m-senge ro no m-gas. Kaane komo Rushiyos, un Jason ne, un Sosipata ne ro no m-gas, myet-mo un ye or re un Yahuda-ne ye. ‡

²² Me Tertiyus, wu gene Burus ka takurda-o à, me no ur-gas ye ma Wan-Koyan.

²³ Gayas ro no m-gas. Wu barkutu me un hur-o un wu, komo yan-dor Yeso ro ur-morog un hur-o un wu.

Erastus, wan-ess-de un hwor un ka bo-o, un or na Kwartus ne ro no m-gas. §

²⁴ Yar-m Wan-Koyan na Yeso Kiristi ro un no ne kap! Amin.*

Ur-bongon be-de Shir

²⁵ Yage a ye'et Shir m-seps! Wu ro ur-beeb ne de no hette m-es eso n-te m-sher à, remen ka Ma-to m-Rerem to me m-ko'ot à, to ma Yeso Kiristi. Ka Ma-to m-Rerem to a un wuke to cin n-ga. ²⁶ Amba m-moka a rwuntutu to cas un bu-yo un gen-mo un yan-Rwor un Ma-to Shir. Bo Shir ba m-ta ko'ote à, komo a rwuntutu to cas be-de un hun-ne kap, remen ye ro Yahuda-ne á ye goksté Yeso, komo ye nom o-dorotte. ²⁷ Shir wu ro wa-us-nap-wu un hon-de un wu. A seps no wu ba m-ta un bu-o Yeso Kiristi! Amin.

‡ Bor-us op us-cind:21 16:21 Hyen komo: Seng 16:1.

§ Bor-us op us-cind:23 16:23 Hyen komo: Seng 19:29; 1Kor 1:14; 2Tim 4:20.

* Bor-us op us-cind:24 16:24 Deen be-de un takurda-ut ut a gen ka ci-yo á.

ut-Hun New Testament

Hun-Saare: ut-Hun New Testament New Testament

copyright © 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Hun-Saare

Contributor: WBT Central Zone

© 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc. in cooperation with the Ut-Hun Bible Translation Project All rights reserved. The New Testament in ut-Hun (Eastern Dukawa)

All rights reserved.

2020-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Jun 2022 from source files dated 30 Nov 2021

4b40cd80-7cb8-5d3d-8563-557f030f99d7